

BONA PAU

PRENSA
CORONA

Núm. 462 Any XXXIX

MONTUÏRI

AGOST 1991

EL PREGÓ DE FESTES

Enguany s'ha tornat incloure en el programa i el pronunciarà el Pare Martorell.

ENTREVISTA AL FLABIOLER

Antoni "Rei" diu que els Cossiers no s'han desvirtuat gens i afirma que no pretén acaparar el tocar.

EL TEMA DE LES "PERLES"

Recentment s'han difoses moltes contradiccions sobre la instal·lació de "Perles Orquídea" als Creuers.

LA PISCINA MUNICIPAL

Definitivament el Consistori aprovà per unanimitat la contractació del projecte.

RECURS DE REPOSICIÓ

Els regidors del PSM cominen interposar recurs de reposició si no es creen les Comissions Informatives.

EL BATLE CONTESTA

I diu que la postura presa per la majoria municipal del PP és per poder solucionar immediatament els problemes

NOU PRESIDENT

Miquel Nicolau Mas, elegit president del CD Montuïri, pretén que tots els jugadors arribin a ser de la vila.

EL TORNEIG DE SA LLUM

Amb la participació de 28 equips, el 10 d'aquest mes començarà la XIX edició.

Sant Bartomeu

Bones Festes

Aspectes de la vida quotidiana a Montuïri en el segle XVIII

Avui volem obrir aquesta secció amb alguns aspectes de la vida quotidiana dels nostres paisans de fa alguns anys.

Es podria pensar, després d'haver llegit els següents textos, que aquests són totalment intrascendents i podria ser que es tengués raó; però la finalitat per la qual els hem exposat és perquè es pugui veure, no solament com eren les coses, sinó tal volta com es feien.

Captura d'un assassí

El primer tracta de la captura d'un presumpte assassí per part del batle.

"Ihm. senyor:

Avui que comptam als 16 dels corrent mes de desembre circa les 8 del matí m'ha donat clam la persona de Pere Mas "Frare" i m'ha donat clam que capturàs la persona de Bartomeu Amen-gual qui es trobava dins casa d'Antoni "Simonet" per quant li matà Pere Mas son fill i en continent me som constituït en companyia de dit Mas "Frare" i lo honor Joanot Forners lloctinent i lo he capturat al que tinc en els càrcers (1) reials fins ordre de la V. senyoria".

Això ocorria el mes de desembre de l'any 1770.

Pèrdua de bestiar

El segon parla de la pèrdua de bestiar per un particular i que després d'esser comunicat als habitants del terme per si es trobàs el propietari entre ells, el batle escriu una carta als habitants dels pobles veïns perquè facin crides pels seus respectius pobles amb la finalitat de trobar l'amo dels animals.

"Als amats batles de les viles de Sineu (2), Algaida, Llucmajor, Porreres i Sant Joan o a sos lloctinents salut. Lo honor Pere Joan Ribas del Pinar, batle reial lo present any en Montuïri... de Jasinto Mateu, corraler reial de dita vila (3) el qual ha requerit que ha quatre dies que té encarcelat al Corral Reial dues trutges ço i una a l'orella dreta escapçada i sense orella esquerra. L'altra trutja sense orelles i un porcell collut (4) ab l'orella dreta escapçada i l'esquerra xapada ab dos llocs i com s'han fet crides públiques en eixes viles en los llocs acostumats per ço en rebre la present

(Foto del concurs fotogràfic "Fira-90")

Una vegada trobat el bestiar perdut pel poble o per fora vila era conduït al corral reial quiscun en son districte per medi de son com faran fer crida pública contenint que tothom i tota persona que hagi perdut dites dos trutges i lo porcell ab les senyes referides que dins tres dies asprés de la publicació vagi a treure aquelles o li es se vendran per obra de Sant Bartomeu o de l'església. Dats en Montuïri als 18 desembre 1700".

Relat d'un accident

El tercer ens explica tota la gestió feta per part de l'Ajuntament davant un accident de circulació succeït en els carrers del nostre poble. És destacable el fet que en aquell temps no estaven tampoc privats de fets luctuosos amb vehicles.

"Excm. Sr.

Don avís a su Excia. com el dia 3 dels corrents circa les onze del matí, sentí a Catharina Coll muller de Jaume Bauçà qui plorava en el carrer Major de la Plaça diguent que havia tinguda desgràcia i preguntat-li el com era estat de la desgràcia respongué que Gabriel Moll carreter, passant per davant casa sua amb un carro que menava i en el temps que passava dit carreter ab lo dit carro just per davant dita casa surtí una minyona filla de los sebredits de circa dos anys i fent les diligències lo dit carreter per aturar el parell no pogué detenir-lo i a vista d'això passí en casa de dita Coll ab companyia de Pere Morey

cirugià se li ha trobat tenir una nafra petita ab un poc d'esquinosis sobre el ombro de la part dreta i una fractura ab lo os de la clavícula de la mateixa part, una escoració en la mandíbula inferior, altra esquinosis baix de les costelles menses i altre en lo exterior del muslo de la mateixa part, tot lo qual apareix i esser fet ab les potes de los mateixos i de ningun cuidado menos de fractura que si acodís molta inflamació podria esser perillosa, lo que no ha aparegut fins ací i havent-los preguntat a los sobredits Bauçà i Coll si volien instància contra lo dit Moll respongueren que no volien instància alguna per esser estat casualitat i desgràcia i fent diligència per a capturar lo dit Moll no lo trobi en casa sua sino que se fench retirat en l'església. De tot lo qual don avís a sa Excia. per mon descàrrec. Dats en Montuïri als 4 Agost 1744. Lo Batle Reial."

Cal fixar-se tan sols en la perillositat que tenia una fractura de clavícula i també en que el carreter pareix esser s'havia amagat a l'església després de l'atropell.

Guillem Mas Miralles

(1) Presons reials.

(2) Fins a l'any 1922 el municipi veí de Llorito no fou independent de Sineu. Per aquesta raó veim aparèixer aquest darrer poble com a limítrof del nostre.

(3) El corral reial era un local municipal que es trobava als antics ajuntaments i era on es guardava el bestiar aperduat que es trobava o el que també havia fet malfraig.

(4) Porc sense sanar.

AMB ELS ULLS OBERTS

Hem sentit dir moltes vegades: "Vas amb sos ulls tancats". Quan avui més que mai és necessari tenir la vista oberta a la realitat, una realitat que no és altra més que la del nostre poble.

És massa freqüent demanar per una determinada persona i tot d'una ja pensar de quin partit és o quina és l'opció política que l'atreu. En canvi són pocs els qui obliden el partidisme d'uns i altres per fixar-se sobretot en el que fa aquell de qui parlem, considerat el conjunt de la seva actuació.

A vegades un es pregunta: ¿quines persones són les millors: les del partit A, les del B o les del C?, quan no és així que els hauríem de valorar. Caldria considerar: ¿com desenvoluparà certa tasca concreta aquella determinada persona?

Del darrer ple municipal sortírem amb la impressió que quan es varen debatre certs estatuts, encara en projecte, i arribats al punt en que figurava la selecció de la persona que havia d'ocupar una determinada plaça, semblà que s'intentava tant fer prevaler unes condicions vàlides per uns, com eliminar premisses imprescindibles, per altres, a fi que aquella hi romanqués o no inclosa. Pensàrem que s'estava enfora de l'altura de mires que hauria de predominar.

Creim, honestament, que no és aquest el camí. No ens hem de fixar tant en el partit de les preferències de la persona que topam com en les qualitats de què disposa. És hora d'oblidar partidismes. Ha arribat el moment de considerar més els valors de cadascun si volem que el nostre poble es distingui més per les qualitats socials i humanes dels qui l'integren i manco per la ideologia política d'un i altre. Cal veure, observar i descobrir tants de montuïrers amb capacitat d'aportar noblesa i sinceritat, homes i dones que saben esforçar-se per a una convivència digna, que volen viure

amb l'alegria i el plaer que comporta recolzar i suggerir tantes iniciatives bones, encara que sien provinents de la persona que un tal vegada manco espera.

Seria bo que ens disposàssim a viure confiats, agermanats, orien-

tats cap a un objectiu comú, com és el benestar social, tot i enlairant tantes coses bones que tenen els montuïrers. I que en obrir els ulls poguéssim contemplar tota la dignitat i noblesa que aporten les persones de seny, que són les que de veres estimen Montuïri.

Onofre Arbona

La conjunció del parral, mostrant els raïms encara immadurs, i el campanar guaitant per damunt, brinden un bell quadre estiuenc

SIAU QUI SOU

"Siau qui sou". Aquestes tres paraules les va escriure fa molts d'anys el poeta i capellà mallorquí Mn. Costa i Llobera.

Hi ha molta gent que no està contenta de ser el que és, d'haver nascut on ha nascut o de viure en el temps que li ha tocat viure.

Trobar-se a gust essent el que un és, sens dubte és el millor que ens pot passar. Lo pitjor és desitjar ser una altra persona, voler assemblar-se a un altre, no acceptar la pròpia realitat. Al que sí hem d'aspirar és a ser nosaltres mateixos, perquè, ens agradi o no, sempre serem nosaltres. Per moltes voltes que li donem no trobarem mai cap persona igual a nosaltres mateixos.

N'hi pot haver de millors o de pitjors, però com nosaltres, cap. A cada un de nosaltres ens feren únics i no segons un motle o fabricats en sèrie. De fet seria un desastre si totes les persones tenguéssim un mateix patró establert i obligatori. Tots ocupam un metre quadrat distint i cadascú té la seva pròpia manera de ser diferent.

Només quan ens acceptam i estimam a nosaltres mateixos tenim capacitat per acceptar i estimar els altres. Si estimam tot el que som, valorant el que tenim de bo i amb ganes de millorar el que hi ha de dolent en la nostra persona, serem capaços de convertir el que som en una meravella.

Andreu Genovart

SANT BARTOMEU

Programa de les festes patronals de 1991

Dissabte, dia 10

A les 21.- Inauguració del "XIX Torneig de Sa Llum".

Diumenge, dia 11

A les 19'30.- Festa per a la Tercera Edat, patrocinada per "Sa Nostra".

Dijous, dia 15

A les 19.- Sortida dels Cossiers i dimoni.

A les 21'30.- Pregó de festes pronunciat per l'Illm. Dr. Pare Antoni Martorell, fill il.lustre de Montuïri.

Dissabte, dia 17

A les 17.- Jimkama de Ràdio Murta.

A les 21'30.- Exposició d'olis a la Sala Mariana a càrrec de Pere Orpí.

Dies 19, 20 i 21

Activitats per al.lots al Dau.

Dijous, dia 22

A les 18.- Exhibició de trialsin a càrrec de OT PI, campió del món.

Competició de trialsin pels joves del poble.

A les 21.- Exposició d'acquarel.las i ventalls a càrrec de M. Cristina Juan Ardanuy a la sala de plens de l'Ajuntament.

Divendres, dia 23

A les 19.- Sortida dels Cossiers i dimoni.

A les 21.- Completes cantades per la Coral Parroquial dirigida

da per Baltasar Fiol i veneració de la relíquia del Sant.

A les 23.- Revetla i concert per la Banda de Música de Montuïri dirigida per Pere Miralles Roca.

A les 24.- Berbena al Dau amb els conjunts "Manhatan", "Lasser" i "Excelsior".

Dissabte, dia 24

A les 9.- Albada al so de les xeremies i dimoni.

A les 11'30.- Ofici solemne. Predicarà Rafel Horrach. Cantarà la Coral Parroquial. Els Cossiers ballaran l'oferta. (La Missa serà retransmesa per Ràdio Murta).

A les 13.- Amollada de coloms a càrrec del Club Columbòfil Missatger de Montuïri.

Recepció a l'Ajuntament, per a tot el poble i ball dels Cossiers.

A les 17.- Tirada de guàtleres a Sa Torre.

A les 18.- Partit de futbol de primera preferent: Montuïri-Alcúdia.

A les 22.- Concert per la Banda de Música.

A les 24.- Berbena en Es Dau amb els conjunts "Aqua Vitae" i "Orquestra Mediterrani".

Diumenge, dia 25

A les 11'30.- A la plaça, correuges de cintes, joies, estirar corda, rompre olles, etc.

A les 15.- Carreres de bicicletes pel circuit de costum.

A les 17.- Carreres de karts al Dau.

A les 22'30.- Festival a la Plaça Major: "La conquesta de l'Oest".

A la 1.- Traca final de festes.

ANTONI MATEU SOCIAS "REI"

FA 17 ANYS QUE TOCA EL FLABIOL I TAMBORÍ AMB ELS COSSIERS EN VA APRENDRE AMB UN CINTA QUE LI DEIXAREN GRAVADA

Actualment és el flabioler i tamboriner dels Cossiers. Va començar quan tenia 22 anys i ara ja ha complit els 39. Antoni Mateu Socias "Rei" està casat amb na Margalida Sbert i tenen dos fills de 13 i 11 anys. Professionalment es dedica a l'ensenyament, com a professor d'Ensenyances Mitges i dona classes, especialitat de tecnologia electrònica, a l'Institut de Formació Professional de Lluçmajor des de fa 14 anys.

L'any 1974 va substituir l'amo en "Niu" com a flabioler dels Cossiers. I ens conta com fou això:

—El que va passar va esser que l'amo en "Niu" va tenir un accident de moto i es va rompre un cama i altres avaries i aquell any realment no podia tocar. I el batle, en Gaspar Oliver "de Maià", sabia que jo era aficionat a tocar la flauta, i va acudir a mi. Era un mes i mig abans de Sant Bartomeu. Em vaig animar i vaig sortir aquell primer any sols tocant dues cançons, perquè no en sabia tocar més, si bé el mateix l'amo en "Niu", tot i fent un gran esforç, comparegué a l'església a tocar "l'oferta" i després vengué a l'Ajuntament. Aquell any sols vaig fer "els carrers". Això va esser l'inici.

—¿Com aprengueres "l'ofici" de flabioler?

—El so del flabiol el vaig aprendre tot sol, amb una cinta que em varen deixar, gravada per l'amo en "Niu". Hem de pensar que ell no podia ensenyar-me'n, ja que tenia la cama rompuda i estava dins el llit. Anava a veure'l de tant en tant, i això féu que em costàs bastant. L'escala del flabiol encara no sé com em va sortir.

—Això fou el primer any. ¿I el segon?

—Ja vaig perfeccionar allò que sabia; i així vaig poder tocar totes les peces.

—El flabioler, ¿ve a ser també el qui comanda i dirigeix els cossiers?

—Abans ho era l'amo en "Niu". Però quan m'hi vaig incorporar, era el nou, i els altres ja eren més antics i feia temps que ballaven. I és molt difícil exercir l'autoritat allà on ets el darrer que arribes. I ens posàrem d'acord, de tal manera que ells es responsabilitzen de la part del ball i jo de la part de la música. I està establert que si n'hi hagués un que es retiràs, aquest hauria d'ensenyar-ne un altre. I si fos jo —diu en Toni— també n'hauria de deixar un que s'encarregàs de la part musical.

—Actualment, ¿quants de cossiers són?

—En ballen sis i la dama. Però són nou. Tots ballen per les festes, però no simultàniament. Dos saben interpretar la "dama" i tots, els cossiers.

—¿Tu ets el qui no té relleu?

—Sí; perquè hi ha joves que n'aprenen i algun que en sap, de tocar els cossiers. Per exemple en Tomàs mateix, el que ve a tocar les xeremies per Sant Bartomeu, s'hi dedica quasi professionalment i amb un parell de "passades" sabria tocar el cossiers. Per tant, Montuïri pot estar content i tranquil, que els cossiers no s'acabaran.

—En general, les peces que més agraden a la gent, ¿quines són?

—Es podria fer una divisió dels balls dels cossiers: els balls diguem de carrer, els quals la gent no està acostumada a escoltar-los molt o que per no haver ballat els cossiers no els identifica per separat; té molt mal de fer dir aquest és un ball i aquest és l'altre. Són realment set balls diferents. Després n'hi ha dos més que agraden molt a la gent i que sols es toquen una vegada a l'any: "l'Oferta", dins l'església i, "el marcan-só", dins l'Ajuntament. Es una llàstima

que tan poca gent tenguí oportunitat de poder veure ballar aquest darrer!

—Els que es ballen pel carrer, ¿quins són?

—"Flor de murta", "Mestre Joan", "Sa gallineta rossa", "Sa dansa nova", "El rei no podia" i "Obriu-nos". Aquests són els sis balls de carrer. Després hi ha "Els mocadors", que és el ball que s'interpreta per anar a cercar tant les autoritats civils com les eclesiàstiques.

—¿Consideres que en l'actualitat els cossiers ballen les danses així com pertoca o ja s'han desvirtuat una mica?

—Fou una llàstima, com he dit abans, que l'amo en "Niu" no me'n pogués ensenyar, a ballar les danses, ja que les hagués assimilat molt més; però puc assegurar que els actuals cossiers les ballen molt bé. No s'han desvirtuat gens, des de l'any 74. Es conserven amb tota la seva puresa.

—¿I respecte al "dimoni"?

—També ho fa molt bé. I com es va poder demostrar l'any passat, també té substituït, si ve el cas.

—¿No consideres que ja s'han fet molt grans els actuals cossiers?

(Continua a la pàgina següent)

ELS BALLS DELS COSSIERS SON ONZE, PERO N'HI HA DOS QUE NOS ELS BALLEN PERQUÈ NO ELS RECORDEN

"LA GENT CONNECTA I PARTICIPA DELS COSSIERS COM SI FOS UNA COSA SEVA"

(Ve de la pàgina anterior)

—És molt guapo veure gent gran ballar, molt més que si són nins. Els actuals cossiers podrien aguantar deu anys més.

—I sobre l'actuació del "dimoni", ¿què hi dius?

—Tradicionalment el "dimoni" de Montuïri té una actuació singular, característica del nostre poble. Totes les danses acaben amb la derrota del "dimoni" manco "l'oferta" i "els mocadors".

—¿Ballen totes les danses?

—Hi ha onze balls, però n'hi ha dos que no els ballen, perquè els cossiers no els recorden: "El gentil" i "sa mitja nit". A aquest darrer l'amo en "Niu" ja no els ho va ensenyar, i per tant, s'ha perdut. I "el gentil" qualcú el sap ballar i per recuperar-lo ens hauríem de posar a fer feina de valent.

—¿Estan gravades les tocadres?

—Sí, totes.

—Sobre la gent de fora, que ve a veure els cossiers, ¿què ens dius?

—Els cossiers, dins l'ambient de festes, són guapos i donen un especial resultat i significat a Montuïri, que no dona als altres pobles; tant és així, que els externs que vénen a veure'ls, queden un poc impressionats, però no tant com si captassin tot quant això significa.

—Sobre la tasca de l'amo en "Niu" es podria dir molt i bé...

—... Efectivament; va realitzar una tasca importantíssima, perquè fou la persona que va saber conservar l'essència dels cossiers en uns moments molt delicats, quedant-se demostrat això que en altres llocs no fou possible. Va saber conservar tota la seva tradició, tot l'ambient i tot l'efecte festiu de tan antiquíssimes danses. Si no hi hagués hagut un personatge com ell, no hagués estat possible. A resultes de la guerra, del turisme i d'altres esdeveniments, es va esbaldregar tot. I ell ho va saber aguantar.

—¿Penses continuar molts d'anys fent de flabioler dels cossiers?

—Magrada molt, aquesta tasca; però no voldria acaparar el tocar. Hi pot haver altra gent a qui interessi tocar-los; i si fa il·lusió tocar-los, crec que els han de tocar. Es podria establir, per exemple, que un any els toqui un, un altre any, un altre; i aquest crec que podria ésser el sistema. Ho tenc gelós —afegeix en Toni— en el sentit que m'agrada; però no l'hi tenc gens considerant noves incorporacions. Tocaré els cossiers mentrestant no hi hagi ningú interessat realment en tocar-los.

I en el moment en què n'hi hagués un altre ens podríem combinar.

—Abans d'acabar i pel que fa als nostres cossiers, ¿podries aportar altres idees?

—Sols afegir que els cossiers de Montuïri són uns cossiers que connecten amb la gent i són, per altra part, una de les poques coses tradicionals que no s'han "folkloritzat".

—¿Què vols dir amb això?

—Que els cossiers formen part de la festa i no com un espectacle. No és una cosa que va passar un temps i que ara es retreu. A més d'ésser una mostra d'allò que es feia antigament, la gent encara participa dels cossiers, com si fos una cosa seva. Amb una paraula, s'hi sent indentificada; tant en el ball com en la festa. És per això que sostenc que no s'han "folkloritzat", o sia que no s'han utilitzat per a un sentit diferent que no sia el propi de les festes de Sant Bartomeu. I a això, tots els qui els ballen ho tenim molt clar, ja que és una cosa molt delicada. I per altra part,

Tocant "Els mocadors", el Cossiers acompanyen les autoritats a l'ofici el dia de Sant Bartomeu

aquest és el principal motiu pel qual sols volem ballar-los per les festes, i aquí. I qui vulgui contemplar-los, que vengui.

Onofre Arbona

D'AQUÍ I D'ALLÀ

SOPAR DE FEINA

Com ja férem l'any passat a final de curs, els redactors de BONA PAU, dia 22 de juliol ens reunírem a un sopar de feina a fi d'examinar la marxa d'aquesta revista i el planejament del seu futur, amb el desig d'un continu millorament.

LLIBRES REBUTS

De la Conselleria de Cultura, Educació i Esports hem rebut "La Mediterrània. Antropologia i Història". I del Parlament Balear, "Constitució Espanyola. Estatut d'Autonomia. Reglament del Parlament". I també, "Memòria, gener 90 - juny 91", d'aquest darrer organisme.

S'ha dit que...

... un diari de Ciutat de dia 10 de juliol publicava que "tot semblava indicar que es nou president de sa federació de Municipis de Mallorca seria en Ramonell". Però després aquest no presentà cadidatura i fou elegit es batle de Consell.

—oOo—

... feren una crida anunciant sa prohibició de fer foc a fora vila. Idò bé, l'endemà, baix des Puig de Sant Miquel, ja hi varen haver d'acudir es bombers per apagar-ne.

ANTONI GOMILA

Membre del Comité executiu d'IFEBAL

El nostre paísà, Antoni Gomila Jaume, persona molt coneguda dins el món de les assegurances, el passat 18 de juny prengué possessió com a membre del comité executiu d'IFEBAL, empresa formada pel

Govern Balear, les patronals i "Sa Nostra" i de la qual ostenta el càrrec de president el conseller d'Indústria i Comerç, i n'és secretari el de la Cambra de Comerç de Balears.

Cal afegir que IFEBAL és una empresa dedicada a promocionar i organitzar fires, essent la més important, la tecnològica. I dins ella, Antoni Gomila ocupa el càrrec en representació de PIMEM, com a membre de la junta directiva.

NOU JUTGE

Ens plau donar compte d'haver guanyat les oposicions i, per tant, l'ingrés a la carrera judicial, del jove de 24 anys, Manuel Vicente Penalva Oliver, fill dels nostres bons amics Manuel i Prudència "de Meià" (filla del metge).

Dins uns tres mesos se'l nomenarà titular d'un jutjat de primera instància i com a tal començarà la seva vida professional. Enhorabona a ell i als seus pares.

—oOo—

... es mes de juliol ha estat malèvol per una vintena de montuïrers, des quals uns s'han fracturat dits, cames, mans, peus, costelles; altres s'han fet mal a altres parts des cos i es demés s'han hagut d'operar. A mitjan mes era es tema més divulgat pes poble: anassis allà on fos, tot d'una et parlaven d'això.

—oOo—

—oOo—

... ¿per qui varen prendre a una família de Montuïri que quan anà a pescar amb canyes a Sa Colònia sa Guàrdia Civils li va requisar ets ormeigs? I després, en un carta an es diaris de Ciutat alertaven a altres perquè no ho fessin, si no tenien es permís corresponent.

—oOo—

.. ve Sant Bartomeu i ja mos han dit que recordem que es coets són perillosos i traïdors. I si no, que ho digui en Xesc Aloy, que dia 14 de juliol passat li malmenaren una mà i li prengueren trossos de dits.

—oOo—

... a mitjan mes passat es lladres fins i tot robaren unes barreres de ferro de fora vila, un poc més enllà des Pou de Sa Cova. I després no tengueren altra idea més que deixar-les abandonades devers Son Costa. Hi ha gent que sols per fer mal està disposta a tot!

—oOo—

... n'hi ha que volen sebre quin criteri se segueix per netejar es camis de fora vila, de terme, per part de sa màquina des Consell.

—oOo—

... encara que es regidor de festes, esports i joventut sia jove i nou, es programa de festes d'enguany és molt paregut an es d'anys passats. I poques novetats. Veurem es de l'any que ve.

—oOo—

... amb molt bon criteri s'ha tornat incloure en es programa de festes, es pregó, que enguany pronunciarà el pare Martorell, fill il.lustre de Montuïri.

—oOo—

... ses queixes que hi hagué sobre es terreny des camp de futbol han tengut efecte. S'han fet millores per tal d'evitar es bassots que compareixien després d'haver caigut dues gotes.

—oOo—

... així com s'ha arreglat es camp de futbol, també s'espera que ben aviat se posi llum an es tros de carretera de Can Mestret fins an es camp d'Es Revolt.

—oOo—

... el Barcelona de super-lliga inaugurarà enguany es toneig de Sa Llum. Ara es madridistes demanen que l'any que ve vengui el Madrid.

—oOo—

... es trofeus des torneig de Sa Llum són tan grossos que es qui se'ls hagin de beure plens, romandran il.luminats.

—oOo—

... no tan il.luminats com aquell tros de carretera que hem esmentat tres paràgrafs abans.

—oOo—

... an es col.laboradors de Bona Pau els han doblat sa paga. Se suposa que es lectors ho notaran a partir d'aquest mateix número: $0 \times 2 = \dots$

—oOo—

... a rel de sa caiguda de ses teulades de s'Ajuntament —fa devers deu anys— hi ha certes persones que es dia de Sant Bartomeu no s'atreveixen a pujar a sa sala de sessions, on hi ballen es Cossiers, per por que no caigui.

—oOo—

.. amb tant de truiet com hi ha hagut amb so tema de ses perles, a partir d'ara es nostre poble s'haurà de dir: "Montuïri, perla des Pla". I es redactors de Bona Pau pensen canviar es nom de Bona Pau per Bona Perla. Però... vius a no fer "perla" com ses bugies des motorets...

—oOo—

... ses al.lotes i dones de Montuïri, segons una enquesta, són de ses que van més a sa moda de tot Mallorca. I sens dubte, des Pla!

—oOo—

... per mor d'haver posat s'aire acondicionat dins Can Pieres, s'han fet tants de "xistes" que tornen "encalentic" ses vetlades.

—oOo—

... i molts d'anys i bon Sant Bartomeu vos desitja a tots

EN XERRIM

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió extraordinària celebrada dia 11 de Juliol de 1991

CERTIFICACIÓ D'OBRES

Després d'aprovarada per unanimitat l'acta de la sessió anterior i d'esser examinada la 4a. certificació d'obres corresponent a la "Construcció de l'edifici Usos sanitaris" (Creu Roja), fou aprovada per unanimitat, l'import de la qual puja a 2.519.698 pessetes.

BASES I CONVOCATÒRIA D'UNA PLAÇA DE PEÓ OFICIS VARIS

El batle donà compte de l'expedient per cobrir una plaça de peó d'oficis varis, vacant a la plantilla de personal laboral, mitjançant concurs, i proposà al ple que aprovàs la corresponent convocatòria i les bases que la regiran.

En el debat previ, Munar Vich (PS OE) exposà que el seu grup votaria en contra, i adduí que si bé els mèrits i valoració prevists a les bases del concurs són correctes, no ho és el referent a experiència professional, tota vegada que no garantitza la selecció del candidat més idoni i permet al tribunal una certa discrecionalitat en la valoració dels mèrits de cada candidat. I per altra part la composició del tribunal no mereix la seva confiança, perquè tots els membres polítics són del grup de govern i no n'hi ha cap de l'oposició.

Ginard Sampol (PSM) i Verger Gomila (CB) també i per les mateixes raons mostraren la seva disconformitat, els quals, per altra part, exposaren la seva estranyesa perquè quasi tota la

documentació que reben de l'Ajuntament està en castellà i en demanaren una explicació. Davant això, n'Arbona (PP) exposà que l'única raó s'ha d'atribuir a la manca de temps, perquè la documentació sia traduïda i corregida per la traductora oficial.

Finalment el batle també mostrà la seva estranyesa, que l'oposició estigués en contra de les bases presentades, tota vegada que aquestes foren aprovades per unanimitat en el darrer concurs celebrat.

Amb els sis vots favorables dels regidors del PP i els cinc en contra de la resta, foren aprovades les bases i la convocatòria del concurs a l'esmentada plaça.

CONSTRUCCIÓ DE LA PISCINA

El batle donà compte de l'expedient per a la contractació del projecte "Construcció Piscina Olímpica Municipal" i proposà al Ple que acordàs la declaració d'urgència per executar-la i aprovàs l'inici del procediment d'adjudicació directa amb llurs clàusules.

Obert el debat, Munar (PSOE) exposà que el seu grup votaria en contra de la proposta, ja que "no és normal —digué— que la realització d'aquest tipus de contractació directa i no participant-hi l'oposició, a la licitació i negociació del preu de la contractació, és impossible que conegui el seu desenvolupament i controli el procés d'adjudicació directa".

Ginard (PSM) manifestà la seva conformitat amb el raonament de Munar i exposà que el seu grup estaria a favor de la proposta si en la licitació i negociació del preu hi participàs l'oposició. Davant això Munar pren la paraula per recolzar i adherir-se a tal manifestació.

Aleshores el batle manifestà la seva conformitat en que l'oposició participàs en la negociació i fixació de preu. I així, per unanimitat, la Corporació va acordar declarar d'urgència la contractació del projecte "Construcció de la piscina" amb un pressupost de 23.784.448 pessetes i aprovà el plec de clàusules econòmico-administratives particulars i procedir a l'obertura del procediment d'adjudicació directa, per raó d'urgència.

L'execució s'haurà de fer en sis mesos comptats a partir de la formalització del contracte. Es constituirà una mesa de licitació i adjudicació, integrada pel batle i dos regidors, dels quals un almanco ha de pertànyer al grup de l'oposició. Les propostes de les empreses convidades a la contractació tendran 15 dies, al cap dels quals s'obriran les pliques i s'adjudicarà a l'empresa més avantatjosa pels interessos municipals.

GUARDERIA INFANTIL

D'ordre de la presidència, Arbona Massanet informà de la documentació recopilada referent a la creació d'una guarderia o Centre d'Educació Infantil, perquè fos examinada i estudiada pels membres de la Corporació a fi que en posteriors reunions es puguin posar les fites i concretar la seva problemàtica.

PROGRAMA DE FESTES

D'ordre de la presidència, Miralles Rossinyol exposà el programa i pressupost de les festes de Sant Bartomeu, dels quals, una vegada aclarits certs aspectes, la Corporació se'n donà per assabentada.

EL BATLE DE MONTUÏRI

Aprofita l'avinentsa per desitjar a tots els montuïrers unes bones festes de
Sant Bartomeu, i

MOLTS D'ANYS

Joan Verger fou reelegit president del Consell Insular

Pere Sampol també forma part del Consell Insular i del Parlament Balear

Tal com estava previst, el nostre paísà, Joan Verger Pocoví, de Son Palou, fou reelegit president del Consell Insular de Mallorca.

L'acte de proclamació es féu a la mateixa seu del C.I.M. el passat 5 de Juliol, al qual hi assistiren la pràctica totalitat d'autoritats il·lenques.

Entre els aspectes que Joan Verger va voler deixar clars en el discurs d'investidura foren els que feien referència al traspàs de competències, i significà també que l'esborrall del seu programa electoral pel que fa referència al Consell Insular, el va redactar ell, si bé fou aprovat per la seva coalició electoral. Va anunciar la reducció de comissions informatives i també va recordar la futura assumpció de competències en matèries de Cultura, Esports i Acció Social. I respecte a les prioritats, entre altres

A l'acte de presa de possessió, Joan Verger rebé la felicitació de totes les autoritats il·lenques, encapçalades pel President del Govern Balear, Gabriel Cañellas

cità el pla de sanejament i de dotació d'aigües potables, i féu patent també el seu desig de traslladar la seu del C.I.M. a l'edifici de la Misericòrdia.

Volem recordar també, que forma part del C.I.M. com a conseller, Pere Sampol Mas, el qual fou elegit formant part de les llistes del P.S.M. i a qui també felicitem.

DIADA CICLISTA

Dia 14 de juliol foren molts els montuïrers que anaren a la Colònia de Sant Jordi amb bicicleta. Una excursió organitzada per Ràdio Murta que ha aconseguit reviscolar el gust de passejar-se amb bicicleta pels voltants de la vila.

Tot i que hi ha un bon grapat de quilòmetres a recórrer, tothom va arribar, si bé el panet i el refresc que els organitzadors oferiren als participants foren molt ben arribats.

CURSOS DE NATACIÓ

Amb l'estiu i la calor també han arribat les ganes d'aprendre a nedar o simplement d'alleugerir les altes temperatures estiuenques.

A la piscina del restaurant "Es Dau" s'han organitzat uns cursos de natació per a tots els nivells i a qualsevol hora. De les 9'30 fins a les 6'30, si bé s'ha de dir que els del matí estan subvencionats per l'Ajuntament. I el que és cert és que hi ha cursos per a totes les edats, tant per als més petis com per als més grans.

Casa SAMPOL

SEBASTIANA SAMPOL MAYOL

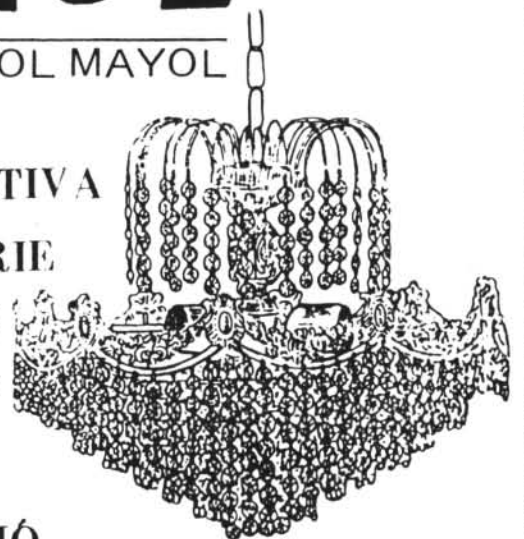
IL.LUMINACIÓ DECORATIVA
LÀMPADES INTEMPÈRIE

PANTALLES

"APLIQUES"

REGALS

ARTICLES DECORACIÓ

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms)

Telf. 72 67 78

PALMA de MALLORCA

Dos dits de seny

"JUGAR AMB FOC"

S'acosten altra vegada les festes de Sant Bartomeu, amb tota una sèrie d'actes programats i altres que aniran sorgint espontàniament. La vertadera festa no és sinònim d'espectacle, sinó de participació activa de la gent, i per això sempre s'ha de deixar un marge a la improvisació i a la possibilitat de situacions imprevistes.

A les festes de l'any passat es va produir un fet no inclòs en el programa i que no obstant fou el que despertà més expectació i el que més va commoure el poble durant llarg temps. Com ja podeu suposar em referesc a l'incendi de la palmera reial, la més esbelta dels graons, a conseqüència d'un coet mal dirigit, la nit de la revetla.

I és que amollar els focs artificials damunt els graons, al bell mig del poble, entre palmeres, llenyers i cases habitades, és un dels actes més tradicionals, però també un dels més perillosos, com es va demostrar l'any passat. Es un risc que val la pena revisar si no volem que el dia menys pensat es convesquesqui en vertadera tragèdia.

Diuen que l'home és l'únic animal que "travels dues vegades amb sa mateixa pedra". I tots sabem per experiència el perill que suposa "jugar amb foc". Per això cal prendre les mesures necessàries per part dels responsables de l'organització de les festes i tenir

Recurs de reposició ELS REGIDORS DEL PSM CONTRA UN ACORD DEL PLE MUNICIPAL

Els dos regidors del PSM de l'Ajuntament de Montuïri, Pere Sampol Mas i Mateu Ginard Sampol, en data 20 de juliol de 1991 varen interposar recurs de reposició contra l'acord del Ple Municipal de l'Ajuntament de Montuïri de 21 de juny anterior, "pel qual la majoria municipal va resoldre no crear cap Comissió Informativa, sols la Comissió Especial de Comptes. I demanen que es prengui l'acord pel que es declari nul,

previst un servei contra incendis i d'assistència sanitària d'urgència "per un cas de casos".

Això convé tenir-ho en compte a l'hora de redactar el programa: els focs artificials es poden convertir en foc natural; la seva bellesa i fantasia es pot convertir en destrucció i en balanç negatiu d'unes festes. Precisament fa pocs dies, l'explosió prematura d'un coet festiu va tenir conseqüències molt lamentables.

La palmera dels graons no sols ha reviscolat amb força, sinó que fins i tot ha florit. Es pot dir que mai havia estat tan bella i senyorívola. Però val més que no servesqui de precedent. Si una vegada s'ha pogut cantar victòria, alerta a la segona, sobretot tenint en compte que hi pot haver accidents personals.

"Val més sa que guarda que sa que cura".

Salomó

s'anul·li, es revoqui i es deixi sense cap efecte l'acord objecte del recurs i, conseqüentment, s'adopti nou acord pel que es procedesqui a la creació i composició de les corresponents Comissions Informatives Permanents".

A l'esmentat recurs, els dos regidors del PSM addueixen que "amb total impunitat i despreciant les queixes formulades pels regidors Srs. Munar i Vich, Sampol i Mas i Verger i Gomila, la majoria municipal amb l'únic i pitagòric argument de sis vots a favor i cinc en contra, rebutjà expressament la creació de les corresponents Comissions Informatives".

"Que no consideren ajustat a dret l'esmentat acord corporatiu i, en conseqüència, mitjançant aquest escrit interposen RECURS DE REPOSICIÓ, previ al contenciós-administratiu que si n'és el cas formularan tal i com preveu l'article 126 de la Llei de Procediment Administratiu, l'article 52 de la Llei reguladora de les Bases de Règim Local i l'article 52 de la Llei reguladora de la Jurisdicció Contenciosa-administrativa".

NOU DESTÍ DE VETERINARI

Adscrit al Servei de Ramaderia de la Direcció General de Producció i Indústries Agràries com a veterinari comarcal de Campos, hi fou destinat fa uns mesos, el nostre paísà i manescal, Joan Miralles Bibiloni.

Francesca Gomila

BANCA MARCH

Desitja a tots els montuïrers
unes bones festes de Sant Bartomeu, i
MOLTS D'ANYS

Carrer Major, 26

Telèfon 64 60 55

MONTUÏRI

Joan Antoni Ramonell Amengual

El batle contesta a la carta del mes passat, exposa els motius dels plens trimestrals i les determinacions sobre eliminació de Comissions

Quan Joan A. Ramonell va haver llegit la carta que dirigida a ell, com a batle, publicà BONA PAU el mes passat, va exposar el desig de contestar-la. I això és el que fa en aquesta entrevista.

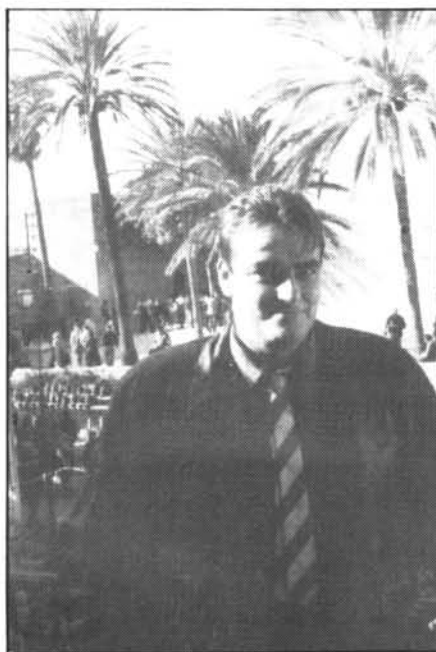
—Comprenc —comença dient-nos— que, de primera impressió, que un Ajuntament llevi comissions o deixi de formar delegacions, pugui ésser una miqueta fort. Simplement, tots els regidors del nostre partit varem voler prendre aquesta postura. I això ho decidírem amb l'experiència de quatre anys. I pensàrem que dependrà del funcionament de l'Ajuntament el que poguem arribar allà on desitjam. Creim que l'Ajuntament ha de funcionar com una empresa, i ja fa quatre anys que començarem a donar aquesta impressió. I tornaré citar el cas d'una persona que ve a l'Ajuntament a cercar qualsevol document. Així com abans havia d'esperar tres o quatre dies, ara el se'n pot dur en el moment, i tot perquè procuram ésser pràctics i perquè volem solucionar els problemes immediatament.

—¿I pel que fa al tema de les Comissions?

—Podríem dir la mateixa cosa. Les Comissions no funcionaren sobretot perquè els partits de l'oposició no participaven o no venien a les Comissions.

—¿Podries concretar aquest extrem un poc més?

—Nosaltres, en un principi, com altres vegades he dit, varem donar participació a tots els altres partits. El PSM digué, des de tot d'una que no faria feina mai amb nosaltres, i en Pere Sampol ho ha manifestat moltes vegades, que particularment amb mi no faria feina —concreta Joan Ramonell—, i és ben normal. En Pere Sampol i jo —afegeix el batle— estam molt enfora d'idees i mai, crec, podem arribar a un enteniment. I si no, el que ha passat ha estat que de cada dia ens hem fet més enfora. Amb el PSOE, sí, que hi hagué durant dos anys participació. Ells varen dur dues Comissions, i sempre he dit que les varen dur molt bé i molta feina que

varen fer, de part d'en Joan Miralles; fins que va arribar un moment que el seu partit els va dir: "basta d'això. Això és fer feina pel PP". Cosa que crec que s'equivocaren, perquè no era per al PP, per qui feien feina, sinó que la feien per al poble. Ara bé, el partit darrer va ésser qui els va comandar i els varen aturar. I Convergència Balear és un partit nou que ha entrat, i no els hem pogut donar cap Comissió ni cap participació en aquest govern; perquè és un partit, com tothom sap, que es va crear sense cap programa, sinó amb una idea molt clara, com era la de derrotar una persona, que era jo, concretament —assegura en Ramonell— i ni tan sols presentaren un programa al poble. La primera cosa que han de fer és aclarir les idees i quan tinguin un programa, si vénen i s'ofereixen, sempre estaré obert a escoltar-los.

—Hem volgut entendre que des d'un principi quedaren eliminades les Comissions. ¿No és així?

—El que hem fet ha estat nomenar responsables d'àrees. Hi ha un regidor que es cuida de serveis; un altre, d'agricultura; un altre, d'urbanisme; l'altre, de cultura i esports; un altre, de festes... i són responsables d'aquestes àrees. El que passa és que l'oposició té partici-

pació, perquè cada vegada que un regidor ha de fer una cosa, els convoca. I això és així perquè, per exemple, quan el regidor de festes va convocar la reunió per preparar les de Sant Bartomeu, no va aparèixer ningú. Fet que ens demostra que ja segueixen el ritme de l'altra legislatura: la gent de l'oposició, de moment, no acudeix a les reunions, a donar les seves idees, per muntar, per exemple, les festes. O sia: hem volgut crear un Ajuntament que funcioni com un tipus d'empresa i que sigui pràctic.

—Respecte als plens, ¿per què trimestrals, des d'un principi?

—Crec que s'ha de fer un ple cada trimestre per obligació. El que passa és que tal vegada els plens s'han de fer setmanalment: si durant un mes n'hi ha d'haver quatre, s'han de fer. Com per exemple en feim d'extraordinaris cada vegada que hi ha un parell de punts que és necessari tractar-los. El que passa és que posam ple ordinari cada tres mesos perquè les disposicions ens obliguen a un trimestral i en el qual hi ha precís i preguntes, i allà on, per exemple, l'oposició en el darrer punt pot demanar les coses; però plens en farem, no un cada tres mesos, sinó un parell cada mes.

—Passant ja a un altre aspecte: ¿ha notat el batle una mala disposició entre els partits de l'oposició?

—El que sí he notat ha estat un mal ambient. Després que el PP guanyàs les eleccions amb majoria absoluta i amb 851 vots, crec que a l'oposició els va caure bastant malament. I a més, ho ha demostrat. Dins el poble, per part seva, crec que hi ha un mal ambient, crec que no és bo i esperar que espassi. Per part nostra podem dir que seguirem igual que abans.

—Respecte a no integrar-se dins Comissions, ¿és que els de l'oposició no s'hi volen integrar o que el batle no vol que hi estiguin?

—Crec que ha quedat clar amb el que he contestat al principi.

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

—¿No podria esser més efectiu per al poble que estiguessin integrats i que fessin feina dins Comissions?

—Crec que lo positiu, per al poble no és el que el PSOE o el PSM estiguin integrats; crec que el que ha de funcionar en el poble són els patronats. I no tan sols són els regidors els qui han de participar en la vida política del poble, sinó que la gent de defora també hi ha de prendre part. Hem de donar participació al Patronat de la Tercera Edat, al d'Agricultura, al d'esports, al de Música i altres patronats que puguin funcionar. Que no sols siguin els regidors, sinó que gent de defora participi dins l'Ajuntament.

—Quan es va dir que sols hi hauria un ple cada tres mesos, semblà que als regidors de l'oposició el batle ni tan sols volia escoltar la seva opinió. ¿És així?

—Això no és ver. Ells aprofiten els plens per dir la seva. M'agradaria que la gent entengués que la feina dels regidors de l'oposició és cada dia a l'Ajuntament, mirar els papers, observar el seguiment que pugui fer la majoria, participar a les reunions a què són convocats i expo-

EL BATLE CONFIA QUE LA PISCINA PÚBLICA FUNCIONARÀ L'ESTIU QUE VE

"NO SOLS ELS REGIDORS HAN DE PARTICIPAR EN LA VIDA POLÍTICA DEL POBLE, SINÓ QUE LA GENT DE DEFORA TAMBÉ HI HA DE PRENDRE PART"

**EL BATLE SE SENT OPTIMISTA QUAN DIU:
"TENC MOLTES ESPERANCES PERQUÈ HE POGUT TROBAR BONS COL.LABORADORS"**

sar la seva opinió. I després, si no se'ls escoltats a les reunions... però com que no se'ls pot escoltar perquè no hi assisteixen, llavors sí, que ho podrien dir. De moment, quan no assisteixen a cap de les reunions a què se'ls convida, crec que no tenen dret a dir res.

Deixam ara l'objecte de la carta i passam a parlar de projectes i realitzacions, de cara al futur i que encara s'han de resoldre.

—¿Què hi ha sobre la piscina pública?

—En el darrer ple es va aprovar que les empreses constructores poden presentar pressupost. Crec que la construcció començarà tranquil·lament en el setembre a fi que estigui ben a punt per

l'estiu que ve. Així hi haurà temps suficient perquè funcioni el pròxim estiu, sense descartar que podria estar acabada a final d'any per començar a funcionar pel maig o juny, quan ja comenci a fer calor de bell nou, que serà quan la gent podrà anar a la piscina municipal.

—Sobre la canalització d'aigües netes, ¿com està l'assumpte?

—La primera fase consistirà en començar el pou. Si trobam aigua a la finca de Son Costa, serà allà. I com que el punt és més alt que el Molinar, seria molt bo trobar-ne allà. Ja hem arribat a un acord amb el propietari, i ara pràcticament les màquines hi són, si bé encara no està començant, ja que no és

(Continua a la pàgina següent)

FIAT MOTOR
ES PLA FIAT

VENDA I TALLER
MECANIC DE TOTA
CLASSE DE COTXES

RAFEL ROSSELLÓ NICOLAU

C/ Emili Pou, 36

Tlf. 64 65 75

Montuïri

"EN EL 92 ES REALITZARÀ LA CANALITZACIÓ D'AIGUA PELS CARRERS"

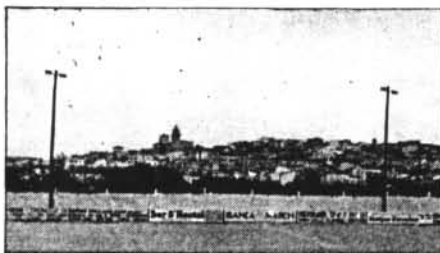
(Ve de la pàgina anterior)
una cosa urgent.

—La introspecció per saber si o no hi ha aigua, ¿està feta?

—Ara començam a fer el pou a Son Costa i sabrem si o no hi ha aigua. Els detectors diuen que n'hi ha, però fins que no s'hagi foradat no estarà plenament demostrat. I en el 92 ja es realitzaria la canalització d'aigua pels carrers. I si no se'n troba allà, mirariem altres pous, però el de Son Costa a més d'esser de millor qualitat que l'aigua de la zona d'abaix, estaria elevat i resultaria més econòmic.

—¿Com estan les obres de cara a la finalització de la Residència de la Tercera Edat?

—Actualment s'ha fet la primera fase, i a manca d'un parell de detalls està acabada. Ara estam a l'espera del permís del CIM per contractar la segona fase. Els doblers estan concedits, el que manca són els papers burocràtics, mitjançant els quals el CIM dona permís formal, dins el Pla d'Obres i Serveis, per poder contractar la segona fase, amb la qual pràcticament s'acabaria la residència. Després quedarien alguns detalls de poca importància. Possiblement d'aquí a Pasqua estigui totalment llest o quasi. Pel

febrer o març podria acabar-se.

—I després, la residència, ¿de qui dependrà?

—L'Ajuntament es farà càrrec de tot, si bé l'administrarà el Patronat.

—S'ha parlat molt del programa de "Progrés" del PP. ¿Com es concretarà?

—Ja ho diguérem bé: Té una continuïtat de quatre anys, si bé tenim molt clar que entre residència, piscina i aigües, el pressupost serà molt elevat i no es podran fer moltes coses més, encara que pensam fer-ne d'altres, per a les quals esperam la col·laboració del Govern i del CIM, per dur-les a terme; com pot esser l'entrada del camp de futbol... ara mateix estan començant la nova il·luminació del camp de futbol. També eixecarem el terreny de joc a fi d'evitar que les aigües, durant l'hivern s'hi embassin, li donarem un bombet... són coses que anam fent, sempre gràcies a la col·laboració d'altres entitats, perquè en el nostre poble, realment és difícil.

—Sobre la joventut, ¿quins projectes teniu?

"EL PROJECTE DEL MOLINAR ÉS MOLT AMBICIÓS, PERÒ S'HA DE DUR A TERME PER FASES"

—Tenc moltes esperances —diu el batle— perquè he pogut trobar bons col·laboradors; un bon regidor o dos, entre cultura i esports, com són en Raimundo i en Rafel Miralles. Ara tenen bastants de projectes en marxa i ganes de fer feina, com són el local jove, programació per a la joventut, tot anant en coordinació amb el Consell de Joventut de Palma. I com que el que manca és una persona jove i que s'hi dediqui, i en Rafel té molta il·lusió i ganes de dedicar-s'hi... som optimista.

—I ja per acabar, ¿podries concretar com està tot l'assumpte del Molinar?

—És un projecte molt ambiciós, però crec que s'ha de dur a terme per fases. La primera és encarregar el projecte definitiu, que val sis milions de pessetes. Però crec que pel setembre l'Ajuntament ha de fer un esforç i encarregar-lo. I a partir d'ell, començar-lo per fases. També està previst, per a després de l'estiu, demanar a la Comunitat Europea una subvenció per a l'adob dels molins, cosa que possiblement anirà molt bé. Amb aquestes subvencions es podrien adobar els cases dels molins, i a partir d'aquí anar fent cosetes, poc a poc.

Onofre Arbona

MODELMON

DINS LA
NOSTRA
COMARCA

**DE BON COR DESITJA QUE SANT BARTOMEU
OMPLI DE GOIG TOTES LES LLARS DELS MONTUÏRERS
I MOLTS D'ANYS!**

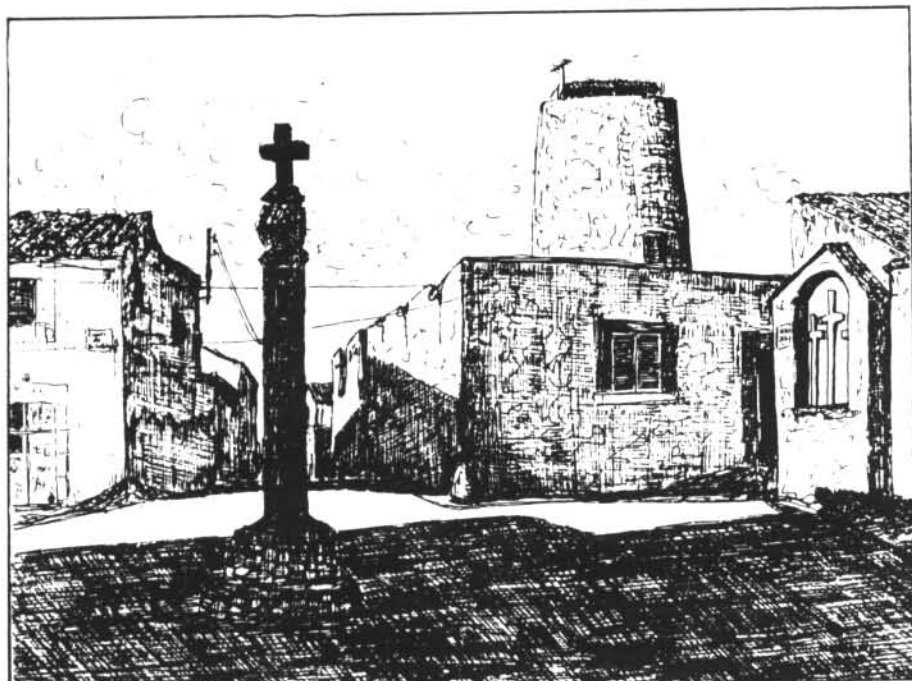
MOBILIARI - ART - DECORACIÓ

Carretera Palma - Manacor, Quilòmetre 22'700 - Tels. 12.50.34 - 12.50.69 - 12.51.26
FINCA CABRERA CASAL D'ALGAIDA 07310 ALGAIDA (MALLORCA)

Proposta d'itinerari històrico-a

Perquè els montuïrers c

Tothom hauria de conèixer bé la seva pròpia història

L'itinerari podria començar a la Plaça de ses Tres Creus, enmig de la qual s'aixeca una de les quatre creus de terme del municipi, possiblement la més hermosa i completa

Moltes vegades veim coses que no les veim. Ho explicarem. ¿Saben tots els montuïrers que en el carrer de Sa Creu d'en Gegues hi ha efectivament una creu? ¿Podrien assegurar quants de molins hi ha en es Velar de sa Torre? ¿Quants n'hi ha que no s'han fixat mai que la data de la primera construcció que se va fer de l'edifici de Ca Ses Monges està damunt el portal? ¿Ha vist tothom alguna finestra renaixentista al carrer de Sant Antoni?

Són possiblement molts el montuïrers que no s'han fixat mai en aquests vestigis del nostre patrimoni i, tal vegada ni tan sols els importa, però pels que sí tenen interès en la seva pròpia història, tractarem de fer avui una proposta d'itinerari històrico-arqueològic del nostre terme.

El casc urbà

Podríem començar pel casc urbà i, en ell, per la part més antiga, el Molinar, també anomenat vulgarment es "Casco".

Situem-nos a la Plaça de ses Tres Creus. En ella el més notable que tenim és una de les quatre creus de terme del municipi, tal volta la més hermosa i completa, ben just enmig de la plaça.

Davant d'ella, el Molí de Can Vermell amb la seva torre rebaixada i una base

que tenia la triple utilitat d'envelador, magatzem i vivenda. Aquest és el primer molí d'una llarga taringa de vuit que, seguint el carrer del Molinar, donen aquesta fesomia tan particular i característica del nostre poble. Anomenem-los tots: després del de Can Vermell segueix el de Can Nofre, el de Can Serra, el de Can Ferrando, de Can Perons, de Ca ets Andreus, de Can Ros i de Can Rigo.

Just al mig del carrer i, segons diuen, on avui en dia és Can Millordies, existia una petita església que era més antiga que l'actual i de la qual avui en dia no en queda pràcticament cap resta.

El carrer del Molinar seguia cap avall, travessant l'actual carretera de Manacor, en direcció a Sa Cova. Era l'antic camí que conduïa a la veïna vila de Porreres. Però hem de tornar enrera i davallar pel carrer de Sant Antoni a on, com ja hem dit abans, hi trobam una finestra renaixentista, a la façana de Can Joan de Sa Costa. Pugem després pel carrer des Mig, sense deixar d'observar Can Rei, una de les cases antigues més ben conservades de Montuïri.

La plaça

Arribam a la Plaça, on hi trobam, en primer lloc i a l'esquerra, la Rectoria, de

la qual alguns pensen que s'hauria d'esbucar per fer-ne un gran aparcament de cotxes. Què li farem! D'ella, el més destacable és el portal i el balcó superior amb la petita teulada que el protegeix. I l'interior, per la seva antiguitat. Per a qui no ho cregui, que ho és, antiga, li recomenam que es fixi en el frontis del carrer, en el qual hi ha un portal tapat i del qual tan sols resta una part de l'arc, el qual és interromput per una representació religiosa enclavada a la paret. Si es mira la data inscrita a la imatge es comprovarà que és la de 1693. Per tant, es pot suposar —com així ens ho va fer notar un amic— que l'arc és anterior a aquesta data.

Si pujam els graons, entre Ca S'Escolà i l'església, trobarem una petita esplanada que condueix al carreró del campanar. Aquesta esplanada era el fossar, on s'hi enterraven, fins a començaments del segle passat, el difunts de la vila.

Pou de Sa Cova, al començament de l

ueològic del terme de Montuïri

El nostre terme conté nombrosos monuments i restes històrico-arqueològics que ningú hauria d'ignorar

L'herència dels avantpassats no pot romandre oblidada

De l'església, no es pot dir que tenguí res d'extraordinari en quant a la seva estructura arquitectònica, però sí alguns retaules del seu interior i d'altres que es troben a la rectoria, que foren realitzats pels López o Llopis. Mateu López (c. 1520-1591) era un pintor nat a Còrdova i que s'establí durant un grapat d'anys a Montuïri. I aquí tengué un fill, també anomenat Mateu (1549-1584), i en el taller dels dos es realitzaren una sèrie de retaules destinats a l'església del nostre poble. Quatre d'ells són a la rectoria i dos romanen encara a l'església.

El Carrer Major

Deixam la Plaça i prenim direcció cap al carrer Major. Existeixen algunes cases amb escuts sobre els portals, que denoten l'anterior presència d'elements pertanyents a la noblesa. Un està on avui és Can Xorri i l'altre el localitzarem a Can Socies de Tagamanent. Respecte a

aquesta darrera casa no podem deixar de comentar que és vergonyós l'estat en què es troba la façana, molt descuidada i tota plena d'herbotes que l'alletgen.

Acabat el carrer Major començam el del Pou del Rei, amb les cases de Son Rafel Mas. Aquí hi trobam una altra creu de terme a la qual li donam el nom de les cases. Els Mas o Massos de la Creu eren una antiga i poderosa família de Montuïri, de la qual alguns dels seus membres ocuparen el càrrec de batle de la vila, detentant el poder durant molts d'anys, a l'igual que altres famílies que el succeïren en aquest control polític, com foren els de Can Vanrell, Can Socies de Tagamanent i els Ferrandos, ja en aquest segle.

Part damunt Son Rafel Mas s'hi troba una casa d'elevades dimensions que fou construïda pel metge, don Miquel Ferrando, a la fi dels anys vint. Abans hi havia un molí fariner, el de Can Perons (que no l'hem de confondre amb el del Molinar). Prop d'aquí tenim la Plaça Vella, un dels llocs més antics de Montuïri.

Es Pou del Rei

Seguint el nostre camí, pel carrer des Pou del Rei, travessam el carrer de Palma. A pocs metres es troba la Creu d'en Gegues, a la cantonada del carrer a la qual dona nom. I així arribam al Pou del Rei, a on podríem esplaïar la nostra vista davant una de les aberracions arquitectòniques més grosses de Montuïri. A vegades un pensa que anys enrera la gent era més endarrerida, però quan un se'n tem de la incrustació del transformador elèctric al rentador de roba, veu ràpidament que aquest monstre va esser col·locat fa relativament molt

Adossat a la façana de la rectoria, a la plaça Major, encara es conserva la rajola de 12a. Estació del viacrucis que un temps se celebrava pels carrers

poc temps, en anys en què el "progrés" ho era tot i no es reparava en res. Pensam que una de les mesures que hauria de prendre l'Ajuntament seria el traslladar el transformador i restaurar l'antic rentador.

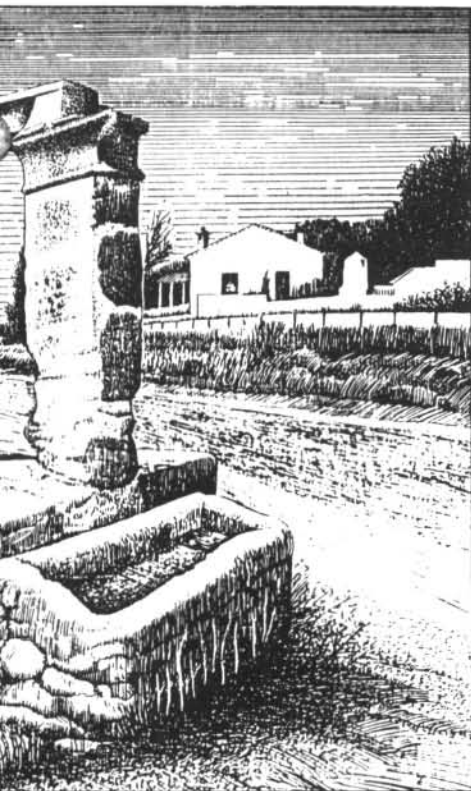
Just davant el pou i el rentador es troba un petit molí de vent: és el de Can Piadós que, juntament amb el de Can Comelles —prop del cementeri— són els molins de petites dimensions solament utilitzats pel consum propi.

Seguint el camí de Lloret i a l'esquerra tenim un altre molí: el de la possessió de Son Manera.

Per l'antic camí de Sant Joan

Desviem-nos momentàniament de la carretera de Lloret i prenguem la de Sant Joan. Sobre les actuals escoles —edifici racionalista del qual fou l'arquitecte en Guillem Forteza— es troba el molí d'en Fraret, i un poc més amunt, el de Ca n'Andreu Moliner, prop de la possessió de Sa Torre. Són els dos únics molins que resten d'un total de quatre

(Continua a la pàgina següent)

camí que altre temps conduïa a Porreres

Proposta d'itinerari històrico-arqueològic

(Ve de la pàgina anterior)

que hi havia al Velar de Sa Torre. En quant a la possessió de Sa Torre, podríem destacar una antiga clastra, que val la pena veure.

Per si encara n'hi ha que no ho saben, podem dir que es poden trobar restes de l'antic camí que conduïa a Sant Joan. Es troben al costat del molí d'en Fraret. Una notícia curiosa que tenim d'ell és que fins fa poc va esser conrat.

Cap a Sant Joan són destacables la possessió de Son Costa, que pertanyia als dominics, amb un esbelt molí, i la de Can Socies o Tagamanent, que també posseeix un altre molí.

Cap a Lloret i Pina

Retrobem la carretera de Lloret. A pocs quilòmetres de Montuïri, sobre un petit turó, s'aixeca, enrevoltat d'arbres, el que els montuïrers coneixem pel Campanar des Moros, que, com molts ja saben, de moro no en té res. És la columna central d'un talaiot, construcció megalítica que possiblement tenguí més de 2.500 anys. La resta de materials del monument degué ser emprada per a altres construccions.

Voltant la carretera cap a Pina i Sencelles es troben algunes possessions com Sabó, Son Toni Coll o Son Boivàs, aquesta darrera amb un molí.

Tornant a Montuïri

Tornant cap a Montuïri, a la possessió de Son Fornés es localitza un dels poblats talaiòtics més importants de Mallorca pel seu estat de conservació i també per les seves dimensions. Fins ara s'ha excavat durant alguns mesos d'estiu i les troballes que s'han fet semblen importants. Pensam, però, que s'hauria de donar un fort impuls als treballs d'excavació i també incentivar la seva visita com a punt d'atracció cultural.

Arribant a Montuïri s'observa el molí d'en Gospet i el de Can Blau. Del primer en podem dir que ha sofert una restauració molt respectuosa, tant la torre del molí com la base.

Introduint-nos altra vegada al casc urbà es divisa l'edifici de Ca Ses Monges, construït a la part que dona al carrer de

Des del Puig de Sant Miquel en direcció a Vilafranca veim Son Comelles, una de les possessions més hermoses de Montuïri, de la qual n'és aquesta escalonada que hi dona accés.

Sant Bartomeu l'any 1868, mentre que l'edifici del carrer de Palma és posterior, ja dins aquest segle.

Adosada a l'edifici veim la quarta i última creu de terme, l'anomenada Creu de Ca Ses Monges i que antigament és possible que tengués el nom de Creu de Can Blanc.

Zona de Llevant

Ens queda per fer la zona de llevant del terme. Sortiguem per la carretera de Porreres i al costat del cementeri es pot localitzar el molí de Can Comelles, el qual hem esmentat abans. Al costat del cementeri existeix una zona anomenada Na Corona. Conta la tradició que en aquest lloc fou esquarterat en Moiana, un famós bandejat montuïrer del segle XVII, de qui també, segons la mateixa tradició, les parts del seu cos foren exhibides durant anys a diversos indrets del

poble com advertència del que li podia passar a qui volgués seguir les seves petjades. Una part del seu cos —també segons la llegenda— es troba enterrada baix una pedra a Ses Sones Moianes. La pedra, sí, podem afirmar que existeix.

El Puig de Sant Miquel

Ja tan sols ens resta el Puig de Sant Miquel. Evidentment la pujada s'ha de fer a peu i pel camí vell. L'interès primordial està en la visita a la petita església i també la vista panoràmica que s'observa. Més envant, en direcció a Vilafranca, veim Son Comelles, una de les possessions més hermoses de Montuïri. A uns quants centenars de metres tenim Es Molinot, un vell molí en molt mal estat i del qual ja ens parla l'arxiduc Lluís Salvador a la seva obra "Die Balearen".

(Continua a la pàgina següent)

Tercera Edat

Excursió

Entre les activitats del Club de Majors de Montuïri, durant el mes passat, cal citar que dia 10 i amb la participació d'un centenar d'assistents, va tenir lloc una excursió a "Aguacitty" de S'Arenal. Allà es va poder gaudir visitant totes les instal·lacions, va poder nedar qui va voler, i no diguem del dinar i del ball. Per tot això tothom va tornar content.

Nova Junta Directiva

Un mes després de les eleccions de la meitat de la junta, es va constituir la que des d'ara és la nova junta directiva de l'Associació de Persones Majors de Montuïri, i que serà la que regirà l'Associació durant els propers dos anys.

A partir del passat 16 de juliol, està constituïda així.

President: Rafel Socias Miralles

Vicepresident: Gabriel Ferrer Sampol

Secretari: Joan Moncadas Noguera

Tresorer: Llorenç Bauzá Miralles

Vocals: Teresa Mayol Fullana, Jordi Aloy Garau, Miquel Martorell Arbona, Antoni Arbona Miralles, Martí Ferrer Sampol i Gabriel Vich Mas.

Properes activitats

Durant aquest mes d'agost es tenen previstes les següents activitats:

Proposta d'itinerari històric-arqueològic

(Ve de la pàgina anterior)

Quasi segurament ens haurem deixat alguna cosa. Podria ser per descuit o ignorància. Seria important que ens ho fessin a saber aquells qui se n'adonin.

Ara, i per acabar, tan sols resta recordar que els llocs d'aquesta relació són el fruit d'una història que és la nostra i que ara pertanyen al patrimoni del poble de Montuïri. La seva protecció, restauració i conservació ha d'esser un dels interessos primordials d'un poble que es vol considerar culte i respectuós amb aquesta herència històrica.

Guillem Mas Miralles

Els qui el curs passat despediren el de gimnàstica, ja tornen parlar del proper.

Dia 3: Excursió al Fogueró d'Alcúdia, amb sopar i espectacle inclòs.

Dia 11: En cooperació amb altres entitats i formant part del programa de festes patronals, se celebrarà l'homenatge als majors de 80 anys i també als qui enguany compleixen les noces d'or.

LA PLAÇA, TANCADA ELS VESPRES

Durant l'estiu, els vespres dels dissabtes i diumenges es tanca la plaça i el carrer Major a fi que no hi hagi circulació rodada. D'aquesta manera la gent que pren la fresca pot estar tranquil·la.

EL COMPLEX DELS CREUERS

Durant el passat juliol alguns diaris de Ciutat s'han extralimitat dient i desdient el que s'ha fet, es fa i es farà respecte al complex industrial que s'edifica en Es Creuers.

Si, per una part, des de Manacor han informat que allà no s'hi construirà "Perles Orquídea", el nostre batle, per la seva, diu que les obres no s'han aturades i que tot continua així com s'havia sol·licitat.

Davant això hem preferit esperar un altre mes per poder informar millor.

Restaurant
Ca's Carbone
**Molts d'Anys i
Bones Festes**

Ctra. Manacor, km. 28 - Telf. 64 65 04 - 07230 Montuïri

Bibliografia

G. Llompart, J.M. Palou, J.M. Pardo. "Els López dins la pintura del segle XVI a Mallorca".- Palma de Mallorca: Caixa de Balears, 1988.

MIQUEL MASSANET SERVERA "PARRÍ"

DE JOVENÇA LLAURAVA AMB UN PARELL DE VAQUES I UNA ARADA AMB ORELLES DE FUSTA

L'hem conegut de molt jove. Vivia al nostre carrer. Recordam encara quan feia el servici, en que arribà del quarter un horabaixa amb una aigua d'un dit i banyat fins a la pell, damunt una bicicleta, manillar baix. Això era aquell temps. Si un volia anar a ca seva fent la "mili", aprofitant la "relació" dels dissabtes, havia d'arriscar-se a desafiar els elements. Segurament l'amo en Miquel s'estimava més estar banyat a ca seva que eixut en el quarter. Avui, amb tant de cotxe, no hagués tengut aquest problema.

Té un mode d'esser molt original. Quan està amb els amics, al cafè, generalment convida ell. En haver de pagar les consumicions se sol treure una cartereta rodona amb cremallera i tirant-la damaunt la taula exclama: "Jas, cobra d'aquí". Invariablement els amos dels cafès ja hi deuen estar acostumats, perquè amb molta naturalitat obrin la cartereta i cobren. Això ho hem observat unes quantes vagades. Són petits detalls. Modes d'esser que caracteritzen una persona.

Quan parles amb ell, deixa entreveure una mitja rialla molt especial, que fa pensar a l'entrevistador que l'amo en Miquel la sap llarga. Aqueixa mitja rialla, com hem dit, deixa entreveure molt més de quant ens diu verbalment. Està de tornada de moltes coses i quan s'enfila per contar-te una certa història, es posa seriós, com si pronunciàs una sentència.

Sap llegir i escriure. En va aprendre quan era nin d'uns sis o set anys, anant a escola els vespres, ja que de dia es tractava de fer feina per guanyar-se les sopes.

—¿Amb qui anàreu a escola, l'amo en Miquel?

—De nin, amb un capellà que hi havia al poble, crec que era en Palou. També amb en Vicenç "Xiu", al qual li pagàvem un duro cada mes. També amb la mare d'en Rafel "Rua", l'aviador, per dues pessetes al mes. I de més gran, amb en "Xinet", el pare del "Catalanet". A aquestes persones les dec la lletra que sé.

Aquestes darreres paraules les diu amb un tò solemne.

—¿On vàreu néixer?

—Vaig néixer a Porreres, el 10 de setembre de 1910. —I afegeix—: També m'hi batiaren. El proper setembre, si Déu ho vol, compliré 81 anys.

—Recordam quan, en la nostra infància, estàveu en el carrer d'Abaix.

Ens talla exclamant:

—Sí, sí, amb els meus pares venguérem de Porreres per anar a la possessió de Can Canai, on hi estàrem bastants d'anys. Mentrestant compràrem la casa del carrer d'Abaix, per set-cents duros, on hi hem viscut sempre.

—¿Recordau on féreu el servici militar?

—Perfectament. Em vaig incorporar en temps de la República, l'any 1931. Em va tocar esser d'Infanteria i estava al quarter del Carme. El meu servici durà un any manco set dies.

—¿Us tocà anar al front de batalla durant la nostra guerra civil?

—No, però hi mancà poc. Ja estava llicenciat, però cridaren la nostra quinta, altra volta, a principis del Moviment. Poc temps després no vaig trobar-me bé i vaig ingressar a l'Hospital Militar de Palma, on hi vaig romandre molt de temps. Estant dins l'Hospital hi va haver el desembarc al Port de Manacor, però com he dit abans, estava hospitalitzat i

no hi vaig anar. Quan em donaren d'alta, em declararen inútil temporal. De totes maneres em destinaren al Regiment d'Artà, on hi havia d'estar els deu primers dies de cada mes. La resta del mes estava a ca nostra. Per cert...

L'amo en Miquel fa unes quantes capejades i continua.

—Una vegada, estant a Artà, ens donaren uns quants dies de permís. Era un divendres horabaixa. Havíem de partir l'endemà dematí cap a les nostres cases. Vàrem esser quatre els qui decidírem emprendre la marxa el mateix vespre del divendres, amb les bicicletes. Pel camí es desencadenaria una forta tempesta de tal intensitat que a tres de nosaltres els llamps ens enlluernaren i ens feren sortir de la carretera. No et dic com arribàrem a ca nostra. La vida de llavors —afegeix capejant altra volta— era mala de pelar.

—¿Per què no ens conta un poc les petjades que heu donat durant la vostra vida, des que tenguéreu us de raó?

—Clar que sí!. Comencem en temps dels llums d'oli, però no teníem oli. Jo tenia uns sis o set anys i els vespres ens colgàvem amb les gallines, o sia quan es ponía el sol. Teníem una finca devers Can Comuna i jo llaurava amb un parell de vaques i una arada amb les orelles de fusta. Quan a aquell bestia li pegava pel cap, abans de mig dia, prenia cobro cap a la caseta i rossegant arada i parell, sense que hi valguessin els meus esforços per dominar-los. En arribar allà el meu pare ens tornava enviar al torna-hi (1).

Reim un poc tots dos, imaginant la situació quan en aquells moments, segur que hi havia més plorera que altra cosa.

—Llavors vaig fer la Primera Comunió. Va esser un dia gran. De Ca Ses Monges a l'església, tots els nins i nines anàvem ben formats i molt ben vestits. Eren ja els temps de don Gori Barceló. A ca nostra férem una ensaimada, no molt grossa, i el rector vengué a veure'm.

—¿On féreu feina per primera vegada, a més de ca vostra?

(Continua a la pagina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

—Aquí anava —respon—. Quan vaig tenir uns set anys em llogaren a Ses Maioles de don Bartomeu Ferrando, amb l'amo en Pere "Silis". Amb ell hi vaig estar devers un any, guardant un aplec de porcs, mens, cabres i cabrits. Allò era un "pupurri". Tenia un porcell de barquera i no guanyava quasi res, lo principal era el meu manteniment.

Quan arriham aquí, un no pot menys que pensar en el fatalisme que dominava la classe humil d'aquell temps. Tothom semblava destinat a fer i sofrir lo mateix. Tots seguien les mateixes petjades. Era un rotle del que no es podia sortir. Neixien per esser porquers, egüers, pastors, missatges o parellers, i no es rebel·laven contra aquesta situació. El seu horitzó de futur era molt limitat. Serà necessari anar demanant a alguns dels nostres majors què sentien davant aquesta situació, que no tenia altra sortida i que avui no podem concebre.

—Continuau, l'amo en Miquel. Estam escoltant.

—De Ses Maioles vaig pegar a Can

DINS EL MOVIMENT EN LLOREÇ CAPELLA I EN CALAFAT, CONTRACTATS PER ELL, VENGUEREN A GLOSAR A MONTUÏRI

Socies, on m'hi llogaren per egüer. Aquest any va fer tant de temporal, tant de mal temps, que el rector Gori donà permís per batre els diumenges i festes de guardar. Jo vaig arribar a les cases el vuit de setembre, per la Mare de Déu dels missatges i encara vaig esser a temps de batre civada amb cinc o sis bísties i dos rotles damunt l'era.

Es gira un poc en sec per dir-nos:

—Encara record el nom de les egües que guardava. ¿Vols que els te digui?

—Venga el nom de les egües.

—Na "Castanya", na "Prima", na "Gallarda", na "Pulida", na "Falguera"... i ara no me'n record de més. Alguns animals només nodrien. L'única feina que feien en l'any era en temps de messes, batre damunt l'era. En aquesta possessió cada dissabte ens donaven un pa de

"LES FESTES DE SANT ANTONI EREN DE LES MÉS AGRADOSES DE L'ANY

"ESTANT LLOGAT A QUALQUE POSSESSIÓ PASSAVEM FAM"

missatge i una panada per Pasqua. Hi vaig estar un any. Després —continua— vaig passar a Meià, de "plaça morta"(2), on m'ensenyaren a llaurar amb un parell de bísties i vaig esser el segon parell. D'aquí vaig passar a Son Pujol, baix de Xorrigo, on la meua feina era carretejar, traginava somada, fems.. solcava dins l'hort... tot allò que es presentàs.

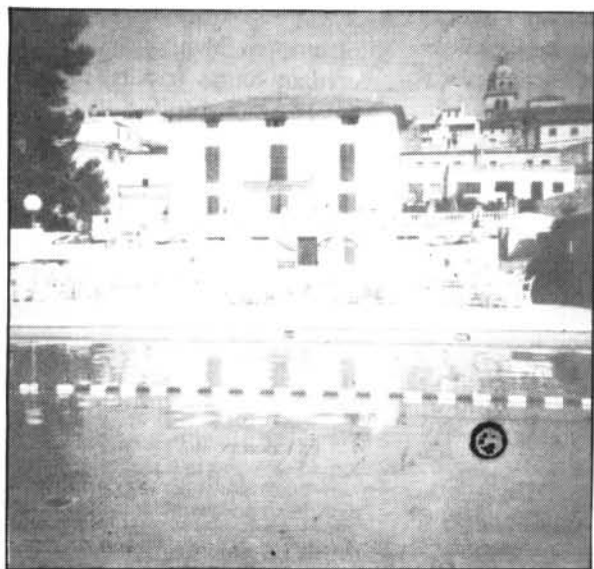
L'interrompem.

—Vaja, així mateix heu trescat ferm.

—Espera —contesta—, que encara vaig donar més passes. D'Es Pujol vaig anar a Son Gelabert, de Lloret. Aquí feia totes les feines pròpies d'una possessió.

—Mentrestant els anys anaven passant. ¿Que no festejàreu?

(Continua a la pàgina següent)

CUINA INTERNACIONAL
PLATS MALLORQUINS
MENJADOR
PISCINA
TERRASSA
FÀCIL APARCAMENT
PREUS ECONÒMICS

Avda. Es Dau s/n Telf. 64 62 80
MONTUÏRI (Mallorca)

L'AMO EN MIQUEL "PARRÍ" ALS SET ANYS VA COMENÇAR A GLOSAR ESPONTÀNIAMENT

(Ve de la pàgina anterior)

—Estant a Son Gelabert em vaig casar. Del nostre matrimoni varen néixer quatre fills. Un d'ells, en Miquel, morí fa pocs anys.

L'amo en Miquel es queda un moment en silenci; i es reflexa en la seva cara l'amargura de la pèrdua d'un ser estimat. Continua el seu relat:

—Abans de casar-me vaig comprar una bicicleta al meu germà Tòfol, la qual tenia les llantes de fusta. A ell li havia costat trenta duros i me la donà per vint. La bicicleta era el medi de transport més corrent entre tots els missatges. Jo encara vaig amb bicicleta. També vaig estar a "Sa Mata Vei" amb l'amo en Llorenç. Per cert que estant en aquesta possessió el blat es posà molt car, a vint-i-cinc pessetes la quarta (3). Un vespre, tota la nit, férem quarteres per entregar a en "Porret" de Porreres.

—Vós no teníeu repós. ¿Anàreu a alguna possessió més?

—Sí; després vaig anar a "Sa Vinyassa", de Sòller, devora S'Alqueria des Comte, on hi havia els "Felips Neris".

Es retura un poc i fent la mitja, d'un mode un poc enigmàtic, afegeix: Llavors per tant, ja era amic dels capellans.

Una de les seves nores que s'ha asseguda devora nosaltres fa la següent observació, que enregistram:

—És molt bon pagès, fa la feina del camp molt ben feta i és molt curiós.

—També vaig estar —continua l'amo en Miquel— a Cas Frares, de Sa Marina de Lluçmajor. En aquesta possessió passàvem fam, semblava que no tenien ni per convidar a beure. Els vaig fer una cançó que deia així:

Ja sé que mal fa el que ralla,
per això no vull xerrar,
però vull pronunciar
que dins Cas Frares hi ha
un alambí de "caçalla",
que engata tota la balla,
i fins i tot el bestiar.

—D'aquesta darrera possessió vaig passar a Son Munar i després a Can Ferrí i per aquí corrien mal temps i "sa fam

"DURANT SA GUERRA CIVIL S'ARRÒS ANAVA A GRUMEIONS"

anava a ordes". Record que un dissabte de Pasqua l'amo vengué a ses païsses, on hi feinejàvem, i em digué: "L'amo en Miquel: si voleu partir cap a ca vostra, per ventura sereu a temps d'ajudar a fer panades a sa vostra dona". Jo no em vaig poder contenir i li vaig contestar:

¿Com pot esser fer panades sense farina ni blat,
que a tres-cents duros es sac,
un homo que està llogat
per comprar-lo hi ha grapades?
menjarem faves trempades,
si aquell que en té de sembrades
si acàs mos ne fa part.

I afegeix l'amo en Miquel:

—Abans de partir cap a ca nostra l'amo de la possessió m'havia posat un cuilet de faves per dur-me'n. Estàvem en plena guerra civil i "s'arròs anava a grumeions".

El nostre personatge ens fa pensar amb el vell mariner, que ha tocat infinitat de ports. En aquest cas no tractam amb un vell llop de mar, però sí que es pot dir que coneix les nostres terres de conrró, palm a palm.

—Passant a un altre tema, l'amo en Miquel, ¿ens podeu dir quines festes us agradaven més, de l'any?

—Sense dubte, el dia de Sant Antoni. De bon matí treia la bístia de la païssa, la feia neta i la fregava bé, i cap a plaça a les beneïdes. Era un gust veure-les.

—Ara, un tema obligat i que us afecta de prop. ¿Heu conegut molts de glosadors?

La rialla que el caracteritza, il·lumina la seva cara quan respon.

—Els que més he conegut foren l'amo en Llorenç Capellà, en Jaume Calafat, en "Mirató" de Llubí i en "Cartutxo" de Sencelles. També he conegut en Pol d'Es Pont d'Inca.

—¿Heu glosat amb qualcun d'ells, damunt un escenari?

—No, però els he contestat des del públic, a Montuiri i a altres pobles.

Aquestes contestes d'un aficionat del públic eren molt corrents, ja fos perquè ho demanaven els mateixos glosadors o el públic de la sala.

—¿Com va esser que començàreu a glosar? ¿D'on ve la vostra afició?

—Els primers records que tenc vénen de molt nin. Tal vegada tendria uns set anys. Per aquest temps vengué de França l'amo en Joan "Pelós" per casar-se aquí, amb madò Catalina "Soldadet". Una germana de l'amo en Joan digué: "Miquel: has de venir a veure en Joan i li has de fer una cançó". Jo no sé com, però hi vaig anar i em vaig desfer amb aquesta:

Que molts d'anys, Joan "Pelós"
i Catalina "Soldadet",
que en tenir un al·lotet
sigui al gust de tots dos.

Es la primera glosa que tenc record haver feta en la meua vida.

—¿Heu de pensar molt de temps, per fer una glosa?

—No. Gens. M'ha de sortir espontània; si no, no em va bé.

—La darrera pregunta: ¿quin glosador és el que més us ha agradat?

L'amo en Llorenç Capellà i després en Calafat. Dins el Moviment varen venir tots dos a Montuiri contractats per jo mateix, encara que l'amo en Llorenç, degut a les circumstàncies, no estava per gloses.

L'amo en Miquel gaudeix contant i recordant temps passats, malgrat totes les calamitats sofrides. El deixam amb tota la taringa de possessions on treballà, les gloses de picat que s'estilaven llavors, aquelles festes de Sant Antoni, on el bestiar net i brillant desfilava per la plaça... les anades i vengudes pels camins plens de pols amb bicicleta...

Un passat enfora ja, però no oblidat.

Miquel Martorell Arbona

(1) Es refereix allà on eren abans.

(2) "Plaça morta" era l'al·lotet que tenien a les possessions per ajudar a fer diverses feines, com porqueret, tragar aigua.

(3) Una quartera de blat, del cereal que fos, eren sis barcelles. Damunt l'era es mesuraven a caramull. Quan el cereal estava ja entrat, les barcelles eren rases. El pes de la citada barcel·la de blat s'estimava en uns deu quilos.

Bartomeu Garcias Lladó, "Tinent Mosson"

Anà a lluitar a la guerra de Filipines i tornà casat amb una al.lota distingida d'allà

La confrontació bèl·lica a conseqüència de la qual Espanya perdé les Filipines (1895-1898), fou el motiu pel qual un bon grapat de montuïrers hagueren d'anar allà a lluitar i on alguns hi perderen la vida.

Un dels qui tornaren i pel poble es parlà molt bé d'ell, fou en Bartomeu Garcias Lladó, conegut a Montuïri des de la seva vinguda pel "Tinent Mosson". Havia nascut a la vila el 14 de maig de 1869. El seu pare, que feia de pagès, era en Guillem "Mosson", i la seva mare, n'Aina "d'Alcoraia", una dona molt bona al.lota i també molt coneguda en el poble, ja que era la comare, una tasca que realitzava molt satisfactoriament, si bé no posseïa cap titulació i de la qual, alguna de les persones de més edat del poble, encara pots n'hagin sentit parlar.

De petit, el tinent "Mosson" havia anat un poc a escola, i sabent les primeres lletres —llegir, escriure i fer comptes— abans dels 20 anys s'incorporà voluntari a l'Exèrcit, a Infanteria. A la milícia, al cap de poc temps, ascendí a "cabo" i a sergent i es llicencià. Als 23 anys era el saig de la vila, però anys després es declarà la guerra a Filipines i amb el desig de servir a la Pàtria tornà reingressar a l'exèrcit, presentant-se voluntari per anar a la guerra d'ultramar, motiu pel qual ben prest fou traslladat a aquelles llunyanes illes, on immediatament anà al front de batalla. Mentrestant ascendí i arribà a assolir el grau de tinent.

L'any 1898 va acabar aquella guerra i encara era fadrí, i allà va iniciar les relacions amoroses amb na Julia de León, una al.lota molt joveneta que aleshores sols tenia 15 anys, filla del governador de Cavite i neboda del bisbe catòlic d'aquella mateixa ciutat, la qual havia conegut en el mateix front de batalla, perquè allà ella li portava queviures.

Quan na Julia acabava de complir els 16 anys contragueren matrimoni, i casats de fresc vengueren a viure definitivament a Montuïri. Si per anar-se'n, el tinent "Mosson" havia fet el viatge amb un vaixell i varen haver de navegar 28 dies, a la tornada n'empraren 30, perquè en aquesta darrera ocasió la nau anava amb carbó. Així i tot, però, a Montuïri tengueren notícia de la seva arribada. Des de Ciutat a la vila feren el viatge amb el tren i una gran gentada anà a rebre'ls a l'estació, amb el doble motiu i curiositat de donar la benvinguda a un militar de graduació que tornava de la guerra i poder contemplar també una al.lota filipina, vinguda de l'altre cap de món. Aquesta noucasada, veient

tanta gent que els rebia i l'admirava, s'empeguef i optà per amagar-se darrera la seva sogra.

Als pocs dies d'esser a Montuïri posaren casa al carrer de Baix i anaren a residir davant allà on ara viu en Jeroni "de s'Agència".

Degut al bon tracte i familiaritat de la dona del "Tinent Mosson", ben prest es féu familiar amb tots els qui la tractaven. Va esser molt amiga de na Jerònia "Potecari", de na Prudència "de Meia", de na Jerònia "Escolana", de na Catalina "Vermell". Això succeïa en els primers anys d'aquest segle.

Als pocs mesos d'esser aquí va néixer el primer fruit del matrimoni: n'Aina. I després i successivament en Guillem, na Rosa i na Maria. Per cert que n'Aina, la filla major, més envant fou la padrina de fonts d'en Tomeu Garcias "Es Ferrer Mosson".

Mentrestant el "Tinent", que tenia una bona cultura, durant un bon grapat d'anys fou l'oficial major del nostre Ajuntament i fins i tot, des del gener de 1910 fins a l'abril de 1911 va exercir de secretari, degut a que el qui ho era —Bernat Ribas— fou suspès "d'empleo" i sou, es va embargar l'Ajuntament i també cessaren el depositari i el recaudador.

L'any 1912 el "Tinent Mosson" amb la dona i els seus fills es feren aquesta foto de família

Quan les ocupacions l'hi permetien, anava a fer alguna feina a fora vila, però... degut a una malaltia incurable a l'estómac, es posà molt malalt. Cercaren metges bons, però fou insuficient. Dia 11 de desembre de 1913, als 44 anys, moria de càncer.

Al cap de poc temps, la seva viuda, juntament amb els quatre fills —malgrat que el seu espòs li hagués fet prometre que sempre viuria al nostre poble— se'n tornà definitivament a Filipinas. Els fills es casaren: n'Aina amb un enginyer alemany, el nin allà féu de representant, i les dues petites es casaren, una i altra, amb un capità de vaixell.

Algunes vegades han tornat a Montuïri (pensem que són naturals d'aquí) com també alguns néts del "Tinent Mosson", al qual indubtablement li hagués complagut que tota la seva descendència hagués estat montuïrera. Però tant el pare de la viuda com el seu tio bisbe, li havien expressat el seu desig que retornàs allà.

Malgrat hagin transcorregut 78 anys de la mort del "Tinent Mosson", la bonhomonia i petjada que deixà a Montuïri, fa que se'l recordi com un dels homes de principis de segle distingits del nostre poble.

Onofre Arbona

A l'entorn de Montuïri i la seva cultura

El triomf de la dama

Montuïri, des del turó, segueix albirant el complex teorema d'Es Pla i, sense teoritzacions, urgeix la viabilitat, els carrils de l'estalona-ment, d'un pla de mancomunitat que forneix solucions vàlides a la contrada de l'interior de l'illa, que es marceix, com el rostre d'una vella dama, recordada a les plaquetes dels romanços, però oblidada als fulls del economistes.

L'aire de la tardor és transparent, la façana de l'església de Sant Bartomeu, color de pa torrat, fa lletanies amb les trunyes de les palmeres. Al davant, la plaça recollida entre el verd menut dels arbres de l'amor, al fons les arcades de la Casa de la Vila, dins un rellotge de paret, pèndola entre el si i el no, acomiada els segons. Ara, després, tant de temps.

El temps resta escrit, arxivat, ben catalogat. L'Arxiu Municipal de Montuïri, amb sèries tan valuoses que comencen l'any 1305, la Cúria Reial, i altres força interessants, fou ordenat per un equip encapçalat per Joan Miralles, amb l'assessorament tècnic d'Antoni Mut, arxiver de l'Arxiu del Regne de Mallorca. La tasca acomplerta per aquest equip és encomiable. I un exemple per a altres municipis. Com exemple és la Biblioteca Pública Municipal, fundada l'any 1933. Com exemplar fou la tasca desenvolupada pel batle republicà Joan Mas i Verd, cercador d'horitzons dins l'horitzó d'una matinada.

Ara, tant de temps després, els al.lots farceixen l'aire de Montuïri, amb renovellada cridòria a la sortida de "Ses Escoles". I l'aire s'assentà, després, quasi patriarcal, des del "Molinar" a "Es Dau" des de la "Creu de Son Rafel Mas" al "Puig de Sant Miquel", puig dels bous, taurolàtric puig de l'antigor. Flor de liri a l'escut. Veu de murta, brot d'alfabeguera. Flaire d'un Montuïri perllongat des de la memòria ancestral.

No cal cap esforç per recordar, a Montuïri estant. Els records són presència i glorificació de les danses d'"Els Cossiers", penyora viva d'un temps, d'un poble. Al contemplar els balls dels "cossiers", la mirada del vell i del jove troben, copsen i reviu un cerimonial protocolitzat a la sang. Els manadets d'alfabeguera sembrada, d'antuvi, a les venes, floreixen a les mans. Signes que penetren en la consciència col·lectiva, al veure els reflexos dels mirallets, la flexió del bot, la reflexió del gir. Mentre, els "cossiers", i la "dama", i el "dimoni", amb els peus dissenyen precisions geomètriques que mai són traçats geomètrics. Línies, corregudes, voltes, punts fugissers. Creix el ritme del ball com un feix que gira i giravolta, i salta i bota. Flabiol i tamborino, repic ajustat de casavells. Les falde es baden com roses de seda. Els mocadors són papallons de colors, el cercle és una pluja verda d'alfabeguera. Les cames dels "cossiers" absorbeixen la força genètica de la terra, els braços de la "dama" xuclen l'energia dinàmica de l'aire. L'aire estira, el cos s'eleva, la terra estiva, el cos cau. S'eleva la llum, cau

l'ombra. La llum engendra la "dama", la fosca engendra el "dimoni". Tan senzill que és molt més complex, com ho és la vida i la mort. El bé i el mal, la lluita escatològica, i cent mil petites lluites biològiques a les puntes dels dits, consolats, amaratats d'alfabeguera. Set, sis i un, cinc i dos. La dansa és treva i lluita, itinerari cap a la llum amb caigudes a

l'ombra. És un bell i dramatitzat relat d'amor i de por. La dansa d'"Els Cossiers" vibra. El cercle viu, gira, orient i occident es fonen i graviten a l'entorn de la "dama", eix catalitzador, tal vegada matriarcat conductor, deessa polaritzadora, ofrena fertilitzadora, lligam entre la terra propiciatòria i la lluna reguladora. Quan la llum és benefactora té intimitat femenina, i esdevé deessa, o dama.

El "dimoni", etern perdedor, morfologia de l'ombra fornida pels mites minotàurics, persegueix les joventes, atàvica sexualitat. Mallorca, com ja he escrit, és terra de dimonis casolans, populars, festius, predisposats a esser enganyats o vençuts a l'epíleg de la contarella, o a la conclusió de la dansa. El triomf de la dama.

Però el vertader triomf de la dama esdevindrà quan Montuïri, des del seu turó, pugui contemplar tot "Es Pla" de Mallorca, convertit en una pàgina il·luminada per un pervindre digne, progressista, sense renunciar a la pròpia cultura.

Alexandre Ballester.

Nota. Aquest escrit fou publicat a "Pobles", suplement del "Diario de Mallorca", 5-9-88.

LLORENÇ BAUZÀ MAS "NEO"

Jugà més de deu anys amb el primer equip, en dedicà altres deu a fer d'entrenador i en fa més de 40 que va "darrera" el futbol

Volguérem contrastar el futbol dels anys de la post-guerra amb el d'ara, i per això acudírem a la persona que, llevat d'en Pep Sàmpol, possiblement hi ha dedicat més temps.

Fou per això que ens entrevistàrem amb en Llorenç Bauzá Mas "Neo", un home que l'any que ve en comença 60 i que als 16 anys ja jugava amb el primer equip del Montuïri. I més envant un fill seu també ha seguit les seves petjades.

—¿Com ens relataries els teus inicis o la teva incorporació al futbol montuïrer?

—Vaig començar a jugar l'any 1948, quan encara sols tenia 16 anys, si bé abans ja anava darrera el futbol; però quan se'n cuidava l'amo en Mateu Jordà "Confiter", que aleshores era l'entrenador, jo sols feia de "botiquiner", i ja anava amb ells.

—¿No jugares amb els infantils o juvenils?

—No; en aquell temps no n'hi havia. Sols hi havia un equip, que era el primer. És per això que els de la meua edat començàrem a jugar quan ja teníem 16 ò 17 anys, perquè no hi havia res més.

—¿Quan començàreu en el primer equip?

—Devers l'any 49 ja hi jugàvem. Hi havia en "Terric", en Rafel "Costa", en "Ballester", en Llorenç "Queló", en Cardell i altres, alguns dels quals ja em guanyaven de 5 ò 6 anys.

—¿Quin temps jugares al futbol?

—El que es diu jugar al futbol, hi vaig jugar dels 16 fins als 27 anys, que fou quan tenguérem una mica de "lio", i ens desqualificaren el camp i un parell de jugadors. A rel d'això estàrem tres anys sense jugar al futbol a Montuïri.

—¿Us sancionaren per tres anys?

—No; no fou que ens desqualificassin per tres anys, sinó que fórem nosaltres que, a rel d'això, estàrem tres anys sense tornar-lo moure. Llavors va

reemprendre el futbol amb un equip juvenil, integrat per al.lots, que foren els que jugaren 10 ò 15 anys. Entre aquests hi havia en Joan "Felanitxer", en Llorenç, en Jaume Roca...

—Amb aquests, ¿tu hi has jugat?

—Pràcticament, sí; però jo era l'entrenador i jugador.

—¿Actuaves de les dues coses?

—Sí, però jo era de més edat, perquè això era l'equip juvenil. Quan feren aquest parèntesi —afegeix en Llorenç— va ésser quan es varen retirar en Rafel Sàmpol i tots aquests.

—Parla'ns dels anys següents.

—Nosaltres començàrem a jugar amb un equip de juvenils, que foren els que han jugat tots aquests anys. Però hi va haver un any en què també vaig fixar i al mateix temps feia d'entrenador, si bé jo ja tenia 31 ò 32 anys. No jugava, però quan en mancava qualcun, sortia al camp. Ara bé, en aquell temps encara no estaven permesos els canvis, com ara. Sols se'n presentaven onze i aquests jugaven tot el partit. No hi havia banquet de suplents. En aquell temps el camp ja no estava barrat de posts.

—¿Quins entrenadors has tengut?

—Pràcticament sols en Mateu "Confiter" i en Pep Sàmpol. I es pot dir que cap altre.

—Després, ¿et feres entrenador?

—Vaig fer d'entrenador. Jo no som entrenador titulat, sols som entrenador aficionat. El que passa és que entrenava, i a la meua manera. I vaig entrenar 10 ò 11 anys el primer equip del Montuïri. I si comptam els que també vaig entrenar a infantils i juvenils, passen dels 20 anys.

—¿Quin temps fa que t'has retirat?

—Fa 15 ò 16 anys que ho he deixat totalment, pràcticament des que el Montuïri va pujar a primera regional, que aleshores jo era l'entrenador. Després vengué en Pep Sàmpol i ho vaig deixar. Vaig agafar el "Villama", un equip que feren d'Educació i Descans, i des de llavors ençà, pràcticament no he tornat entrenar ni m'hi he dedicat de ple. Com aficionat sempre he anat al futbol, però decantat de l'equip. També hi podria afegir els 4 ò 5 anys que vaig entrenar quan el meu fill era cadet i juvenil.

—¿Encara juga el teu fill?

—Sí; sempre havia jugat amb el Montuïri, però enguany va tenir unes desavinences i ha jugat amb l'Algaida. No es varen entendre, i no fou per mor de la part econòmica; eren unes altres raons. Es va considerar despreciat, s'enfadà, volgué jugar i se n'anà a Algaida. Esperem, però, que aquesta propera temporada torni jugar aquí, si és que hi ha futbol.

—¿Veus algunes diferències notables del futbol d'aquell temps amb el d'ara?

—Llavors el futbol era molt diferent d'ara. Ens entrenàvem més poc, no hi havia tanta disciplina ni tota aquesta comèdia... tot això no hi era. Quan nosaltres anàvem a entrenar-nos hi havia 4 ò 5 carros amb les bústies fermades davall una figuera, que venien de llaurar i s'aturaven a l'entrenament. I ara, tot-hom hi acudeix amb cotxe. O sia que les diferències són grosses, d'aquells temps als actuals.

—¿Us entrenàveu dos pics per setmana?

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

—Un. Sols els dijous. I encara n'hi havia que hi anaven pel seu compte. I si en Mateu hi era, entrenaven, tant si eren sis com si eren deu.

—¿I quan tu eres l'entrenador?

—Fèiem dos entrenaments setmanals. Però després, de cada any, ha anat en augment. Jo —recalca en Llorenç— mai he fet més de dos entrenaments setmanals. I això que amb el Montuïri tenguérem un parell d'anys molt bons. Ara que jo, dins el Montuïri, no havia vist mai el que passa ara.

—En concret, ¿què passa?

—Que en aquell temps el Montuïri era el Montuïri. Durant tots els anys que vaig ésser jugador i/o entrenador, hi havia dos o tres externs. No sé si els 4 els hi he vists mai. I ara es desprecien els montuïrers, quan es podria fer un equip de montuïrers amb dos o tres externs. Si la categoria és massa alta, idò que en devallin una. És important que juguem amb "lo nostro". Això és el meu punt de vista.

En Llorenç es retura un poc i després afegeix amb gran sentiment:

—La prova està en que enguany, jugant un o dos montuïrers, qualche diumenge, tres; però molts, un o dos; varen haver d'arribar a posar l'entrada al camp gratis, per veure si la gent hi aniria. Prova que no hi anava. Jo no hi anava —diu en Llorenç—. No sé qui hi anava ni qui no hi anava. El motiu, però, no és que tenguí res que dir del Montuïri ni de cap dirigent. No estic enfadat ni tenc ràbia de ningú. El que passa és que així no em va, i per això no hi he anat. Repetesc, el motiu era perquè sols jugaven un o dos montuïrers.

—I ara un es pregunta: de tots aquests al.lots joves —benjamins, infantils, cadets i juvenils— que actualment juguen, ¿què se'n fa?

—Precisament per això és perquè no hi ha per què fer aquestes despeses. No veig el motiu de tants d'equips joves, si després no serveix per res. Alguns directius al.leguen que després no volen estar al banquet, que són malcriats i que no serveixen. Però si a aquests al.lots se'ls donava una oportunitat, els deixaven estar al banquet i els posaven qual-

Fa uns 40 anys, en Jaume "Tarric", en Llorenç "Neo" i en Rafel "Costa" eren imprescindibles en el primer equip del Montuïri

"EN EL MEU TEMPS NO HI HAVIA DOBLERS I JUGAVEM PER NO RES"

"ARA ES DESPRECIEN ELS MONTUÏRERS, QUAN ES MOLT NECESSARI QUE JUGUEM AMB LO NOSTRO"

"EL MONTUÏRI NO HA D'ESSER UNA SELECCIÓ D'EXTERNIS"

que diumenge, possiblement seria una altra cosa. Quan fa dos mesos que no els posen ni els fan el cas que toca, després desapareixen. Així no hi ha perquè tenir juvenils ni equips de futbol base, ja que fa un grapat d'anys que amb el Montuïri no en juga cap ni un, perquè els joves que han sortit del Montuïri són en "Carmelo", en Joan Barceló, i són al.lots que ja tenen 20 i tants d'anys.

—Encara que sigui una repetició: De tots aquests al.lots joves, ¿què se'n fa?

—L'únic és en Biel Sampol. Se n'ha anat a Son Ferriol, però, paciència. I que jo sàpiga, no n'hi ha altre que jugui. Els darrers juvenils són aquells que he dit abans.

—I d'aquells 10 ò 12 que han acabat aquests darrers anys, ¿què s'ha fet?

—No juguen o juguen a "futbito". Enguany es féu un equip de 3a. regional com a per ràbia, segons em digueren. I sembla que se n'han despreocupat, no anaven als entrenaments. Un no sap amb quina intenció el feren.

—Per tant, ¿quina solució veus al futbol montuïrer?

—La solució que hi veig és que tant dirigents, com jugadors, com aficionats ens hem de fer càrrec que hem de jugar amb el nostres jugadors, amb els que tenim, i anar tan envant com sia possible.

—¿I externs?

—Externs, el mínim, encara que sia precis jugar a una categoria que no sia la que toca al poble. I una prova d'això està a la vista: darrerament hem aguantat quatre o cinc anys senpre a la deriva. S'ha fet un equip, despeses i més despeses... i l'afició que va decaient de cada dia. I aquest és possiblement el motiu pel qual la gent acudeix manco a presenciar els partits.

—¿Com ho solucionaríem?

—En el meu temps no hi havia doblers i jugàvem per no res. I ara, com que cobren els externs, també volen cobrar els d'aquí. Ni tan sols l'entrenador cobrava res. Pensem que ens trobam en una època de decadència i que el

(Continua a la pàgina següent)

Miquel Nicolau Mas

EL NOU PRESIDENT DEL MONTUÏRI S'HA PROPOSAT QUE TOTS ELS JUGADORS SIGUIN LOCALS

En Miquel Nicolau Mas és, des d'aquesta temporada el nou president del Montuïri. Persona relativament jove, de 32 anys que ja ha dedicat bastant de temps al futbol montuïrer. Havia estat dos anys delegat del torneig de sa Llum.

—¿Com va sorgir, Miquel, la idea de presentar-te per a president del C.D. Montuïri?

—Perquè hi ha un grup de gent jove amb ganes de treballar i les seves idees coincidien plenament amb les meves, i també molt especialment per la col·laboració que vaig trobar dels jugadors del Montuïri.

—Quan semblava que tot estava a punt perquè en Joan Antoni Payeras fos el nou president, hi va haver aquest canvi. ¿Què en dius, d'això?

—Foren motius personals.

—Amb quines persones comptes per fer-te costat?

—N'Amador Bauzà serà el vicepresident i el coordinador del futbol base. En Rafel Miralles, el secretari; en Llorenç Mayol, el comptador; n'Antoni

Amengual, el tresorer i en Llorenç Amengual, el secretari tècnic. I a més podrem comptar amb un grup de gent disposta a treballar.

—¿Podries anomenar els objectius generals que us proposau en aquesta nova etapa esportiva de l'entitat?

—Mantenir l'equip a primera preferent i potenciar al màxim el futbol base, ja que, per altra part, l'única meta que ens hem proposat es la d'aconseguir que tots els jugadors siguin locals.

—Un pot pensar que podria anar malament o que alguns jugadors montuïrers no estiguin avesats a uns entrenaments seriosos. ¿Com us sentiu, ara, abans de començar la temporada, en una visió realista de la situació?

—No he pensat en cap moment que els jugadors no estiguin acostumats als entrenaments seriosos. La realitat de la situació és que si fallen els jugadors locals, tota l'estructura vendrà abaix.

—¿Quins són els jugadors de fora que actuaran a I Preferent?

—Rafita, Campos, Borrell, Zubi i Mas.

—¿A quant puja el pressupost econòmic i com feis comptes cobrir-lo?

—El pressupost puja 3.250.000 pessetes i pensam cobrir-lo amb la col·laboració dels socis. Es farà una campanya de captació, publicitat en el camp, loteria, berbenes, entrades, etc.

—¿Com tendreu estructurat el futbol base?

—El Club es farà càrrec de les despeses federatives de l'arbitratge del futbol base. I tot quant es recaudi en esponsors aportacions dels pares, entrades, sorteigs, anirà a parar a un compte del futbol base, que estarà lligat al Club.

—Els benjamins (ara alevins) que pertanyien aquests anys anterior a l'APA, ¿hi seguiran depenent o estaran lligats directament al Club?

—No hi haurà cap inconvenient en que pertanyin al Club.

(Continua a la pàgina següent)

LLORENC BAUZÀ MAS "NEO"

(Ve de la pàgina anterior)

futbol té una mala ferida. S'ha d'aconseguir que el futbol de Montuïri visqui per ell mateix. S'ha de fer un esforç, però no tan gros com perquè tirem el futbol en terra. I s'ha de cercar la solució.

—¿I quina solució?

—Fa 40 anys que hi vaig darrera i l'he vist molt bé, molt bé, molts d'anys. N'hi ha d'haver i no l'hem de deixar perdre; i entre tots hem de pensar la manera. S'han de reduir les despeses i el Montuïri ha de ser el Montuïri i de Montuïri. No ha d'esser una selecció d'externs. I si es poden aprofitar tots els jugadors de la vila, sigui a la categoria que sigui, han de jugar. Crec que el futbol aniria millor i no s'ha de mirar si és a primera regional o a preferent, sempre que juguin més montuïrers.

Per part nostra, també pensam de la mateixa manera.

Biel Gomila

"SA NOSTRA" CAIXA DE BALEARS

La Caixa d'Estalvis de Balears desitja unes bones festes patronals a tot el poble de Montuïri i a la vegada recorda que té una oficina oberta per a qualsevol tipus de serveis que s'hagi de menester; al

Carrer Major, 11

Telf. 64 63 11

MONTUÏRI

CALENDARI DE PREFERENT

Temporada 1991 - 92

1a. Volta 2a. Volta

SETEMBRE

(25-8)	Montuïri - Alcúdia	5
1	Ses Salines - Montuïri	12
8	Montuïri - Rt. Victòria	19
15	Calvià - Montuïri	26
22	Montuïri - Felanitx	(2-2)

OCTUBRE

(29-9)	Porto Cristo - Montuïri	9
6	Montuïri - Marratxí	16
13	V. de Lluc - Montuïri	23
20	Montuïri - Pollença	(1-3)
27	Xilvar - Montuïri	(8-3)

NOVEMBRE

3	Montuïri - Poblense	15
10	Santanyí - Montuïri	22
17	Montuïri - Esporles	29
24	Andratx - Montuïri	(5-4)

DESEMBRE

1	Montuïri - La Unión	12
6	Alaró - Montuïri	26
8	Campos - Montuïri	(3-5)
15	Montuïri - Murense	(10-5)
22	Constància - Montuïri	(17-5)

GENER

FEBRER

MARÇ

ABRIL

Miquel Nicolau Mas

Espera vuere cada
diuenge els aficionats
animant l'equip

(Ve de la pàgina anterior)

—¿Què diries als socis, jugadors, aficionats i equips de futbol base?

—Als socis, que ho posarem tot de la nostra part perquè puguin gaudir venint al camp a animar l'equip. Als jugadors, que així com nosaltres hem posat tota la confiança en ells, esperam rebre de la seva part la mateixa confiança. Als aficionats, que esperam veure'ls cada diuenge animant els seus jugadors. I als components dels equips base, que juguin amb la màxima il·lusió.

—¿Voldries dir qualche cosa més?

—Sí; donar les gràcies a Joan Pocoví i a Llorenç Amengual per l'ajuda que ens han prestat, sense oblidar les altres persones que ens han animat.

Biel Gomila

XIX Torneig de sa Llum

Els Cadets de Montuïri, campions del seu grup en el darrer torneig de sa Llum

ENGUANY SE CELEBRARÀ DEL DISSABTE DIA 10
FINS AL DIUMENGE DIA 18 D'AGOST

EQUIPS PARTICIPANTS

Benjamins: Montuïri, Porreres, Sant Jordi i Soledat.

Infantil B: Montuïri, Penya S'Arraval, R. Llull d'Inca i Sant Jordi.

Infantil A: Cide, Mallorca, R. Llull i Sant Francesc.

Cadet B: Montuïri, Manacor, Beta i Porreres.

Cadet A: Mallorca, Cide San Francesc i Ramón Llull.

Juvenil B: Montuïri, Escolar, Manacor i Soledat.

Juvenil A: Mallorca, Cide, S. Francesc i R. Llull.

Dimecres, 14

17'30	Tercer i quart llocs	Benjamins
18'30	Montuïri - S. Jordi	Infantil B
20 h.	Porreres - Manacor	Cadet B
22 h.	Escolar - Manacor	Juvenil B

Dijous, dia 15

17'30	Final	Benjamins
18'30	Tercer i quart lloc	Infantil A
20 h.	Tercer i quart lloc	Cadet A
22 h.	Final	Cadet A

Divendres, dia 16

18'30	Tercer i quart lloc	Infantil B
20 h.	Tercer i quart lloc	Juvenil B
22 h.	Tercer i quart lloc	Juvenil A

Dissabte, dia 17

18 h.	Tercer i quart lloc	Cadet B
19'45	Final	Cadet B
21'45	Final	Juvenil B

Diumenge, dia 18

18 h.	Final	Infantil B
19'30	Final	Infantil A
21 h.	Final	Juvenil A

Entrega de trofeus i cloenda del
XIX Torneig de Sa Llum

CALENDARI

Dissabte, dia 10

20'30 Concentració dels equips en el camp d'Es Revolt.

21 h. Inauguració del XIX Torneig de Sa Llum.

21'45 F.C.Barcelona - Selecció Balear.

Diumenge, dia 11

17'30	Montuïri-Sta. Maria	Benjamins
18'30	Mallorca - S. Francisco	Infantil A
20 h.	Mallorca - R. Llull	Cadet A
22 h.	Mallorca - S. Francisco	Juvenil A

Dilluns, dia 12

17'30	Porreres - S. Jordi	Benjamins
18'30	S'Arraval - R. Llull	Infantil B
20 h.	Montuïri - Beta	Cadet B
22 h.	Montuïri - Soledat	Juvenil B

Dimarts, dia 13

18'30	Cide - R. Llull	Infantil A
20 h.	Cide - S. Francisco	Cadet A
22 h.	Cide - Ra. Llull	Juvenil A

CURSET D'INFORMÀTICA

Cada dia, de 9 a 10 del matí i al llarg de tres setmanes, durant el passat juliol un grup d'al·lots assistiren a un curset que l'A.P.A. va organitzar a les escoles. L'impartiren en Miquel Martorell, na Francesca Bauzá, n'Aina Ferrer i en Biel Gomila. L'objectiu a assolir fou el de la introducció dins el món de la informàtica i el tractament de textos.

Pluviòmetre

Juliol de 1991

Durant el mes no ha plogut a Montuïri.

Cuinar en casa

PUDING DE CARABASSÍ

INGREDIENTS

Per cada carabassí:

3 ous.

4 formatges ("quesitos").

Una ceba grossa.

ELABORACIÓ

Es pelen els carabassins i es fan trossos de les cebes. Es couen dins una pella amb un poc d'oli, molt poc foc i tapat fins que sia cuit. S'escola bé, una vegada fred s'hi mesclen els ous i els formatges; es capola amb el "multibat" i es cou al bany Maria. El motle s'ha d'un-tar amb mantega.

Margalida Bauzá "Pera"

AGENDA

TELÈFONS D'UTILITAT

SERVEI MÈDIC

Consultori	.64 64 00
PAC Vilafranca	.56 05 50
Joana Ma. Pocoví	.64 62 64
Josep Ma. Ortiz	.64 64 05
A.T.S.	.64 64 52
Apotecaria	.64 61 09
Creu Roja (Montuïri)	.64 61 86
Son Dureta	.23 09 46

ALTRES TELÈFONS

Ajuntament	.64 64 29
Guàrdia Civil (Urgències)	.062
Municipals	.64 60 29
GESA (Campos)	.65 00 00
Ràdio Murta	.64 63 10
Bona Pau	.64 66 39
Rectoria	.64 60 20
Caixa de Pensions	.64 60 10
Banca March	.64 60 55
Caixa "Sa Nostra"	.64 63 11
Escola Pública	.64 60 40
Menjador 3a. Edat	.64 60 52
Local de la 3a. Edat	.64 65 66
Bombers Manacor	.55 00 80
Bombers Palma	.20 88 11
Protecció Civil	.72 10 40
S. I. A. C.	.900-32 13 28
Puig de Sant Miquel	.64 63 14
Cooperativa Agrícola	.64 61 00
Funerària	.64 65 35
Correus	.64 61 68

Demografia

Juliol de 1991

DEFUNCIONS

Dia 10.- Maria Miralles Garau, viuda de 85 anys. "Rustida".

MATRIMONIS

Dia 24.- Joan Servera Nicolau amb Catalina Maria de Pilar Barceló Nicolau.

Gloses

MOLTS D'ANYS

Que molts d'anys pogueu passar ses festes amb alegria, que estigueu contents, voldria, ja que qualcú plorarà; però sempre hem d'estimar tot lo que Déu mos envia.

A UN QUE LI REGALÀ DOS PUROS

Pes qui aquest puro em va dar, que jo no el me mereixia, li desig molta alegria, salut i un bon benestar; i un altre que vull guardar per fumar un altre dia; i si en té en "demasia" i es venir no podia que else me pugui enviar.

Varen dir a en "Parri"
"que Sant Joan té un xot"
i ell va respondre d'aquesta manera

Sant Antoni una porcella;
es qui té sa dona bella
i va d'una altra famella
és perquè és un alcavot.

Miquel Massanet "Parri"

Temps passat

25 ANYS ENRERA

27 Agost de 1966

La nova casa de la vila

El Bolletí Oficial de la Província publica avui la subhasta per executar les obres del nou edifici de la casa de la vila. L'Ajuntament va acordar que mentrestant es faci el nou edifici, les oficines i el Jutjat de Pau s'installin a una dependència del Grup Escolar. Les obres foren adjudicades a Antoni Verger Payeras, per 1.624.500 pessetes. Cal afegir que la Diputació Provincial va concedir quasi simultàniament altres 250.000 pessetes per arreglar la plaça d'Es Dau.

50 ANYS ENRERA

Agost de 1941

Despeses per electricitat

Fou significatiu el fet que les despeses per electricitat d'aquest mes, d'enllumenat públic i dependències municipals (tenint en compte que se celebraren les festes de Sant Bartomeu), sols pujaren 138'43 pessetes. Era el mes d'agost de 1941.

100 ANYS ENRERA

9 d'Agost de 1891

S'acorda construir
"Es Pou d'Es Dau"

Avui l'Ajuntament ha acordat construir un pou públic a la carretera de Porreres, al costat de la síquia d'Es Dau, dins la possessió de "Sa Torre", i també l'adquisició o expropiació dels terrenys necessaris, els quals pertanyen a don Josep Aguirre.

Aire acondicionat

**Ca'n
Pierres**
café

Vos desitja Bones Festes

Sant Bartomeu

Dins el programa d'actes amb motiu de les festes patronals de Sant Bartomeu, la parròquia organitza els següents actes religiosos:

Dimarts dia 20, a les 9 del vespre: Celebració penitencial.

Divendres dia 23, a les 9 del vespre: Completes solemnes en honor del Sant.

Dissabte dia 24, a les 11'30: Eucaristia concelebrada. Predicarà mossèn Rafel Horrach, rector de Lloseta.

Entorn a les festes es durà també la comunió als malalts.

Cal destacar, per altra part, que el tradicional pregó de festes correrà enguany a càrrec del P. Antoni Martorell, fill il·lustre de Montuïri i gran promotor de la pastoral litúrgico-musical a nivell diocesà.

A les dependències de la Sala Mariana, el rector Pere Orpí exposarà una col·lecció de quadres a l'oli. La inauguració serà dia 17 a les 21'30. En farà la presentació Leonard Muntaner. Tothom hi està convidat.

Durant unes hores, l'església tornarà ésser el centre de les festes de Sant Bartomeu

PRIMERES COMUNIONS

El segon torn de Primeres Comunions serà dia 18 d'agost a les 7 de l'horabaixa. Per aquest motiu se suprimiran les altres misses del dia.

Le preparació de l'Eucaristia, amb els allots i pares, es farà el dimarts, dia 13 a les 9'30 del vespre.

PREPARACIÓ DE BAPTISMES

Els pares dels nins que hagin de rebre el baptisme durant els mesos d'agost i setembre estan convidats a una xerrada de preparació.

Tindrà lloc a la rectoria el dilluns dia 5 d'agost, a les 10 del vespre.

Les separacions matrimonials

El canvi de mentalitat i de circumstàncies de tot ordre que l'acompanyen, fa que repetidament estiguem veient com es plantegen qüestions de tot ordre respecte a la institució matrimonial. Un aspecte, però, poc airejat i de transcendència indiscutible, és el de les separacions, de fet, extraordinàriament sovintejades i difícils de comptabilitzar.

Moltes raons, basades especialment en el fet de la durada i el cost de les separacions legals davant els tribunals eclesiàstics i, sobretot, en el convenciment que la separació no permet d'emprendre el camí d'un nou matrimoni que en substitueixi un de formalment vàlid, però que ja no existeix en realitat, porten molts de matrimonis —més dels que un suposa, sovint— a recórrer a situacions de fet que comporten la pràctica dissolució de la vida conjugal legalment encara vigent i l'aventura —sentimental i legal— d'una nova convivència.

Sabem que hi ha qui sent aquesta preocupació i intenta estudiar-la i posar-la públicament de manifest. Tenim plena consciència que és important que, tot superant tabús i esquemes legals caducats, però teòricament presents i immutats, qualcú posi a la llum del dia aquesta qüestió i, amb sinceritat, cerqui camins de solució immediata i a llarg termini. Aquí, com arreu, la hipocresia és, entre tots, el pitjor dels mals.

J. V. A.